

UCHWAŁA NR .....
RADY GMINY KAMIENNIK

z dnia ..... 2024 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Kamiennik

Na podstawie art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. 2024 poz. 278 – tekst jednolity) w związku z art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2024 poz. 1465 – tekst jednolity) uchwała się, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Rewitalizacji Gminy Kamiennik, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Kamiennik.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uzasadnienie do Uchwały

Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

Pierwszym etapem opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Kamiennik było wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

W tym celu teren gminy przeanalizowano pod kątem zjawisk kryzysowych w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej.

W wyniku analizy wyznaczono cztery obszary zdegradowane: Szklary, Wilemowice, Kamiennik-Cieszanowice, Kłodobok-Kartowice Wielkie a w ich granicach wyznaczono sześć obszarów rewitalizacji: , Szklary, Wilemowice, Kamiennik, Cieszanowice, Kłodobok i Kartowice Wielkie w których będą prowadzone działania w ramach programu rewitalizacji.

Wyznaczony w wyniku diagnozy obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji został przyjęty przez Radę Gminy Kamiennik uchwałą Nr II/10/24 w dniu 21 maja 2024 r.

Obszar rewitalizacji zajmuje 0,76% powierzchni gminy (68,596 ha) i jest zamieszkiwany przez 18,36% mieszkańców (580 osób).

W dniu .....r. Rada Gminy Kamiennik podjęła uchwałę Nr ..... w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Kamiennik.

Następnie opracowano projekt Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Kamiennik zawierający szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji, cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań, opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz szacunkowe ramy finansowe.

Zaplanowana kompleksowa interwencja w formie przedsięwzięć podstawowych i uzupełniających konsekwentnie i sukcesywnie wdrażana będzie prowadziła do zlikwidowania lub ograniczenia negatywnych zjawisk na wyznaczonym obszarze rewitalizacji.

Proces opracowania programu został przeprowadzony z zachowaniem zasad partycypacji społecznej.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KAMIENNIK

Kamiennik, 2024 rok

SPIS TREŚCI

SPIS TABEL	3
SPIS RYSUNKÓW	3
1. WSTĘP	5
2. WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO	8
3. OBSZAR REWITALIZACJI OBJĘTY PROGRAMEM	9
4. DIAGNOZA POGŁĘBIONA TERENÓW REWITALIZACJI	10
4.1. Podobszar rewitalizacji nr 1 – Szklary	12
4.2. Podobszar rewitalizacji nr 2 - Wilkowice	13
4.3. Podobszar rewitalizacji nr 3 – Kamiennik	13
4.4. Podobszar rewitalizacji nr 4 – Cieszanowice	15
4.5. Podobszar rewitalizacji nr 5 – Kłodobok	15
4.6. Podobszar rewitalizacji nr 6 – Karłowice Wielkie	16
5. WIZJA STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI	17
6. STRUKTURA CELÓW REWITALIZACJI I KIERUNKÓW DZIAŁAŃ ODPOWIADAJĄCYCH CELOM REWITALIZACJI	18
7. OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACJI	19
8. UZUPEŁNIAJĄCE PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYNE	28
9. OPIS POWIĄZAŃ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	29
10. KOMPLEKSOWOŚĆ I KOMPLEMENTARNOŚĆ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	34
10.1. KOMPLEMENTARNOŚĆ PRZESTRZENNA	34
10.2. KOMPLEMENTARNOŚĆ PROBLEMOWA	34
10.3. KOMPLEMENTARNOŚĆ PROCEDURALNO-INSTITUCJONALNA	35
10.4. KOMPLEMENTARNOŚĆ MIĘDZYOKRESOWA	35
10.5. KOMPLEMENTARNOŚĆ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA	36
10.6. PODSUMOWANIE KOMPLEMENTARNOŚCI	36
11. SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI WRAZ Z SZACUNKOWYM WSKAZANIEM ŚRODKÓW FINANSOWYCH ZE ŹRÓDEŁ PUBLICZNYCH I PRYWATNYCH	38
12. SYSTEM ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	41
13. SYSTEM MONITORINGU, OCENY SKUTECZNOŚCI I WPROWADZANIA MODYFIKACJI DO PROGRAMU REWITALIZACJI	42
14. GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI JAKO STRATEGIA	45
15. OKREŚLENIE ZMIAN W UCHWAŁACH, O KTÓRYCH MOWA W ART. 21 UST. 1 USTAWY Z DNIA 21 CZERWCA 2001 R. O OCHRONIE PRAW LOKATORÓW, MIESZKANIOWYM ZASOBIE GMINY I O ZMIANIE KODEKSU CYWILNEGO	48
16. STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	48
17. OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH ZMIAN W UCHWALE DOT. KOMITETU REWITALIZACJI	49
18. SPECJALNA STREFA REWITALIZACJI	49
19. REALIZACJA GPR W ZAKRESIE PLANOWANIA I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	49
20. SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI	50
20.1. Analiza negatywnych zjawisk i czynników kryzysowych na obszarach rewitalizacji	50
20.1.1. Problemy społeczne w obszarze rewitalizacji – tło demograficzne	51
20.1.2. Analiza problemów rynku pracy	54
20.1.3. Pomoc społeczna	54
20.1.4. Problemy bezpieczeństwa mieszkańców	55
20.1.5. Poziom edukacji	56
20.1.6. Koncentracja negatywnych zjawisk społecznych	57
20.2. Koncentracja pozostałych negatywnych zjawisk	57
20.2.1. Zjawiska gospodarcze	57
20.2.2. Zjawiska środowiskowe	59

20.2.3. Zjawiska przestrzenno-funkcjonalne.....	61
20.2.3.1. Wyposażenie w infrastrukturę techniczną.....	62
20.2.3.2. Dostęp do podstawowych usług.....	62
20.2.3.3. Poziom obsługi komunikacyjnej.....	62
21. WNIOSKI WYNIKAJĄCE Z UPROSZCZONEJ DIAGNOZY GMINY.....	63

SPIS TABEL

Tabela 1. Powierzchnia obszarów rewitalizacji oraz liczba ludności zamieszkująca dany obszar na terenie Gminy Kamiennik	9
Tabela 2. Potencjał obszarów zdegradowanych na terenie Gminy Kamiennik.....	11
Tabela 3. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne	21
Tabela 4. Powiązanie projektowanych zadań do rewitalizacji oraz planowane osiągnięcie celów poprzez ich realizację.....	35
Tabela 5. Podsumowanie komplementarności działań.	37
Tabela 6. Szacunkowe ramy finansowe programu rewitalizacji wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych dla przedsięwzięć podstawowych.	39
Tabela 7. Wskaźniki Gminnego Programu Rewitalizacji.	43
Tabela 8. Możliwe ryzyka	44
Tabela 8. Elementy obowiązkowe strategii IIT w odniesieniu do poszczególnych rozdziałów Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Kamiennik	46
Tabela 10. Liczba ludności w Gminie Kamiennik.....	51
Tabela 11. Struktura ludności w poszczególnych obszarach rewitalizacji w Gminie Kamiennik.....	53
Tabela 12. Podział podmiotów gospodarki narodowej w Gminie Kamiennik.	57
Tabela 13. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w Gminie Kamiennik w latach 2012-2022.....	58
Tabela 14. Osoby prowadzące działalność gospodarczą na terenie Gminy Kamiennik wg wybranych sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2022 r.....	58
Tabela 15. Podmioty gospodarki narodowej na terenie Gminy Kamiennik.....	59
Tabela 16. Ilość usuniętych wyrobów azbestowych z terenu Gminy Kamiennik do końca 2022 roku	61
Tabela 17. Długość sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowniczej [km] w Gminie Kamiennik w 2022 roku	62
Tabela 18. Drogi powiatowe na terenie gminy Kamiennik.....	62
Tabela 19. Drogi gminne na terenie gminy Kamiennik.....	62
Tabela 20. Analiza wskaźników dla miejscowości Gminy Kamiennik.....	65

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Elementy obligatoryjne szczegółowej diagnozy obszaru rewitalizacji.....	50
Rysunek 2. Liczba ludności w gminie Kamiennik.....	51
Rysunek 3. Liczba mieszkańców sołectw gminy Kamiennik w roku 2022	52
Rysunek 4. Struktura ludności wg ekonomicznych grup wieku w roku 2022 w Gminie Kamiennik.....	52
Rysunek 5. Ludność według ekonomicznych grup wieku w Gminie Kamiennik	53
Rysunek 6. Stopa bezrobocia w Gminie Kamiennik w latach 2011, 2017 i 2022.....	54
Rysunek 7. Ilość odpadów zebranych z terenu Gminy Kamiennik w latach 2018, 2020 i 2022 roku	60
Rysunek 8. Odległość ze Kamiennika do większych ośrodków miejskich.....	63

WYKAZ POJĘĆ I SKRÓTÓW UŻYTYCH W OPRACOWANIU

ASOS – Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych

EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

EFS – Europejski Fundusz Społeczny

FIO – Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014-2020

FS – Fundusz Spójności

GPR – Gminny Program Rewitalizacji

GUS – Główny Urząd Statystyczny,

JST – jednostka samorządu terytorialnego,

LPR – Lokalny Program Rewitalizacji

PDK – Program Dziedzictwo Kulturowe

PE – Program Edukacja

POliŚ – Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko

PRiK – Program Rozwój Infrastruktury Kultury

RDOŚ – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska,

Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027

SWOT – strengths (silne strony), weaknesses (słabe strony), opportunities (szanse) i threats (zagrożenia),

WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu

1. WSTĘP

Przygotowanie, koordynacja i tworzenie warunków do rewitalizacji jest zadaniem własnym, ale nieobowiązkowym gminy. Gminny Program Rewitalizacji to dokument, który zawiera informacje dla całego obszaru rewitalizacji. Pokazuje on, jak w założonej perspektywie kilku lat rozwiązać problemy obszaru i społeczności lokalnej.

Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji następuje w dwóch etapach. Pierwszym jest wyznaczenie obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji, w drodze uchwały rady gminy, tzw. uchwały delimitacyjnej. Drugim etapem jest opracowanie i uchwalenie dokumentu, na podstawie którego rewitalizacja będzie prowadzona, który jest wieloletnim programem działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej. Realizacja programu ma spowodować wyprowadzenie wyznaczonych obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju.

Gminny Program Rewitalizacji nie tylko jest dokumentem ułatwiającym koordynację zaplanowanych działań wielu podmiotów na tym obszarze, ale także jego przyjęcie otwiera drogę do stosowania specjalnych narzędzi wspierających proces rewitalizacji które bez uchwalonego Gminnego Programu Rewitalizacji są niedostępne.

Procedura uchwalania Gminnego Programu Rewitalizacji przebiega zgodnie z przepisami ustawy z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji /Dz.U. 2024 poz. 609/ i składa się z następujących etapów:

1

Podjęcie uchwały o przystąpieniu do sporządzenia GPR

- Uchwała o przystąpieniu do sporządzenia GPR jest podejmowana przez radę gminy z własnej inicjatywy albo na wniosek wójta. Może zostać przyjęta dopiero po wejściu w życie uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Od tego momentu na wójcie ciąży obowiązek przeprowadzenia kolejnych etapów procedury.

2

Ogłoszenie o podjęciu uchwały o przystąpieniu do sporządzenia GPR

- Pierwszą czynnością podejmowaną przez wójta po podjęciu uchwały o przystąpieniu do sporządzenia GPR jest poinformowanie o tym zdarzeniu. Ogłoszenie w tej sprawie musi być dokonane na stronie podmiotowej gminy w BIP, w sposób zwyczajowo przyjęty w gminie, w prasie lokalnej oraz przez obwieszczenie. Istnieją zatem cztery obowiązkowe sposoby ogłaszania, które należy stosować łącznie. Celem tego działania powinno być dotarcie z informacją do jak największego grona odbiorców.

3

Sporządzenie projektu GPR

- Wójt odpowiada za sporządzenie projektu GPR, czyli opracowanie dokumentu zawierającego wszystkie elementy wymienione w ustawie. Najpierw powinien przeprowadzić diagnozę, która pokaże słabe i mocne strony obszaru rewitalizacji. Ustalenie diagnozy powinno być punktem wyjścia do zaproponowania wizji obszaru oraz działań rewitalizacyjnych

4

Przeprowadzenie konsultacji

- Opracowany przez wójta projekt GPR jest poddawany konsultacjom społecznym. O ich rozpoczęciu i sposobie przeprowadzenia wójt informuje co najmniej przez obwieszczenie, ogłoszenie w sposób zwyczajowo przyjęty w gminie oraz ogłoszenie na stronie podmiotowej gminy w BIP. Informacja o konsultacjach musi zostać poddana do publicznej wiadomości nie później niż 7 dni przed ich rozpoczęciem
- Obowiązkowe formy konsultacji (zawsze należy je zastosować) - zbieranie uwag w formie papierowej lub elektronicznej,
- Należy zastosować co najmniej 2 formy z wymienionych - spotkania, debaty, warsztaty, spacer studyjny, ankiety, wywiady, wykorzystanie grup przedstawicielskich, zbieranie uwag ustnych

<p style="text-align: center;">5 Opiniowane GPR</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podmioty, które w każdym przypadku opiniują projekty GPR • zarząd właściwego powiatu - w zakresie zgodności ze strategią rozwoju powiatu • zarząd właściwego województwa - w zakresie zgodności z planem zagospodarowania przestrzennego województwa i strategią rozwoju województwa • właściwy wojewoda w zakresie zgodności z zadaniami rządowymi służącymi realizacji celu publicznego określonego w art. 6 ustawy o gospodarce nieruchomościami • właściwe organy wojskowe, ochrony granic oraz bezpieczeństwa państwa - w zakresie wymagań bezpieczeństwa i obronności, • właściwy komendant powiatowej Państwowej Straży Pożarnej - w zakresie obrony przeciwpożarowej • właściwy państwowy wojewódzki inspektor sanitarny • właściwa gminna komisja urbanistyczno-architektoniczna • operatorzy sieci uzbrojenia terenu, w tym zarządcy dróg oraz linii i terenów kolejowych • Komitet Rewitalizacji o ile został powołany
<p style="text-align: center;">6 Wprowadzenie zmian do projektu wynikających z konsultacji i inii</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Biorąc pod uwagę ustalenia z konsultacji społecznych oraz opinie zgłoszone przez wyżej wymienione organy i podmioty, wójt może wprowadzić zmiany do projektu GPR. Wprowadzenie zmian nie ma charakteru obowiązkowego. Wójt może, ale nie musi się sugerować zgłoszonymi uwagami, opiniami i propozycjami.
<p style="text-align: center;">7 Przekazanie projektu GPR radzie gminy do uchwalenia</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ostatnim działaniem podejmowanym przez wójta jest przekazanie projektu GPR radzie gminy. W praktyce GPR stanowi załącznik do uchwały, dlatego wójt przekazuje radzie projekt GPR wraz z projektem stosownej uchwały.
<p style="text-align: center;">8 Uchwalenie GPR przez radę gminy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Podjęcie uchwały w sprawie przyjęcia GPR następuje zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowego składu rady.

Ustawa o rewitalizacji określa minimalne wymagania w stosunku do GPR. Wskazuje strukturę rozdziałów oraz charakter obligatoryjnych załączników do programu. Zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy są to następujące elementy:

1. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji (wyznaczonego w tzw. uchwale delimitacyjnej) obejmująca analizę negatywnych zjawisk w sferze społecznej oraz wybranych pozostałych (gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej lub środowiskowej) zgodnie ze zidentyfikowanymi zjawiskami negatywnymi oraz analizę lokalnych potencjałów występujących na obszarze rewitalizacji;
2. Opis powiązań GPR z dokumentami strategicznymi gminy, w tym ze strategią rozwoju gminy, studium oraz strategią rozwiązywania problemów społecznych;
3. Opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji;
4. Cele rewitalizacji i odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk zidentyfikowanych na obszarze rewitalizacji;
5. Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w szczególności o charakterze społecznym oraz gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym lub technicznym, w tym:
  - lista planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z ich opisami zawierającymi w odniesieniu do każdego przedsięwzięcia: nazwę i wskazanie podmiotów je realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację, szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w stosunku do celów rewitalizacji, o ile dane te są możliwe do wskazania;
  - charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, realizujących kierunki działań, o których mowa w pkt 4;
6. Mechanizmy integrowania działań, o których mowa w pkt 4, oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych;
7. Szacunkowe ramy finansowe GPR wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych ze źródeł publicznych i prywatnych;
8. Opis struktury zarządzania realizacją GPR, wskazanie kosztów tego zarządzania wraz z ramowym harmonogramem realizacji programu;
9. System monitorowania i oceny GPR;
10. Określenie niezbędnych zmian w uchwalach dotyczących zasobu mieszkaniowego gminy i zasad wynajmowania lokali w tym zasobie;
11. Określenie niezbędnych zmian w uchwale w sprawie zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji;
12. Wskazanie sposobu realizacji gminnego programu rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego;
13. Załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji sporządzony na mapie w skali co najmniej 1:5000, opracowanej z wykorzystaniem treści mapy zasadniczej, a w przypadku jej braku – z wykorzystaniem treści mapy ewidencyjnej w rozumieniu ustawy Prawo geodezyjne i kartograficzne.

2.WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO

Na podstawie zebranych informacji wyznaczono obszary będące w stanie kryzysowym z powodu występowania negatywnych zjawisk nie tylko społecznych oraz również gospodarczych, przestrzennych oraz technicznych. Obszar zdegradowany został podzielony na cztery podobszary, które nie posiadają ze sobą wspólnych granic.

Powyżej przedstawiono bilans wskaźników w formie zbiorczych tabel obrazujących poziom natężenia negatywnych zjawisk społecznych w Gminie Kamiennik. Przyjęta forma prezentacji danych umożliwi ich łatwe porównanie i analizę bazującą na wartościach wskaźników.

W związku z obowiązującą definicją rewitalizacji wskazaną w ustawie, „Art. 10. 1. Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, na którym z uwagi

na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji.

2. Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.”

Kryteria społeczne traktuje się jako kluczowe z punktu widzenia delimitacji obszaru zdegradowanego.

Dodatkowymi elementami, które wzięto pod uwagę w wytypowaniu obszaru zdegradowanego były oceny w pozostałych sferach (gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej).

Przeprowadzona analiza ujawniła zasadnicze problemy, jakimi dotknięte są poszczególne obszary gminy Kamiennik. Analiza czynników potwierdziła, że wysokim poziomem zdegradowania charakteryzują się te obszary, które dotknięte są problemami społecznymi, co oznacza konieczność podjęcia działań rewitalizacyjnych na każdej płaszczyźnie, aby proces rewitalizacji mógł okazać się skuteczny.

Wyznaczono cztery obszary zdegradowane:

1. Obszar nr 1 – Szklary wraz z obszarem rewitalizacji R1
2. Obszar nr 2 – Wilemowice wraz z obszarem rewitalizacji R2
3. Obszar nr 3 – Kamiennik-Cieszanowice wraz z obszarami rewitalizacji R3 i R4
4. Obszar nr 4 – Kłodobok-Karłowice Wielkie wraz z obszarem rewitalizacji R5 i R6

3. OBSZAR REWITALIZACJI OBJĘTY PROGRAMEM

Art. 10 ust. 2 ustawy o rewitalizacji: „Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic”.

Z uwagi na przekroczenie udziałów wyznaczonego obszaru zdegradowanego dokonano wyboru obszaru rewitalizacji, kierując się w pierwszej kolejności wyborem jednostek/miejscowości z największym natężeniem sytuacji kryzysowej (rozumianej jako największa liczba zdiagnozowanych problemów, mierzonych wskaźnikami). Wobec czego do obszaru rewitalizacji wyznaczono tereny zgodnie z poniższą tabelą. W tabeli wyznaczono nr działek objętych rewitalizacją a na mapach zaznaczono tereny rewitalizacji.

Tabela 1. Powierzchnia obszarów rewitalizacji oraz liczba ludności zamieszkująca dany obszar na terenie Gminy Kamiennik

Obszar przewidziany do rewitalizacji	Powierzchnia obszarów rewitalizacji		ilość ludności zamieszkująca dany obszar	
	Pow.		Osoby	
	ha	%	osób	%
Obszar przewidziany do rewitalizacji	68,596	0,76	580	18,36
Podobszar rewitalizacji R1	5,411	0,06	60	1,90
Podobszar rewitalizacji R2	15,230	0,17	60	1,90
Podobszar rewitalizacji R3	12,644	0,14	156	4,93
Podobszar rewitalizacji R4	10,585	0,12	32	1,01
Podobszar rewitalizacji R5	12,921	0,14	188	5,94
Podobszar rewitalizacji R6	11,805	0,13	84	2,66

Całkowita powierzchnia wyznaczonego obszaru rewitalizacji wynosi 68,596 ha (co stanowi ok. 0,76 % całkowitej powierzchni Gminy Kamiennik) oraz zamieszkuje je 580 osób (co stanowi 18,36 % ogólnej liczby mieszkańców Gminy Kamiennik).

4. DIAGNOZA POGŁĘBIONA TERENÓW REWITALIZACJI

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji, przystępując do opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji, należy wykonać pogłębioną analizę problemów (zjawisk kryzysowych) i potencjałów poszczególnych obszarów rewitalizacji. W niniejszym rozdziale przedstawiono wnioski z przeprowadzonych analiz, wraz z określeniem źródeł uzyskanych informacji.

Pierwszym etapem było przeprowadzenie analizy opierającej się o proces partycypacji społecznej i umożliwiły zebranie materiału dotyczącego podobszarów rewitalizacji. Kolejnym etapem pogłębionej analizy było dokonanie hierarchizacji zidentyfikowanych problemów. Na podstawie wyników prowadzonych konsultacji określono kluczowe problemy obszaru rewitalizacji, co w przyszłości pozwoli zwrócić szczególną uwagę na te problemy, które w odczuciu lokalnej społeczności wymagają podjęcia najpilniejszych interwencji, ale tym samym dają największą szansę na dokonanie realnej zmiany. Szczegółowa analiza potwierdziła trafność wytyczenia obszaru rewitalizacji. Respondenci zgodzili się, iż zdiagnozowane obszary kryzysowe i obszar rewitalizacji mają istotne znaczenie dla gminy Kamiennik, a równocześnie są obszarami, które koncentrują w sobie negatywne zjawiska społeczne i gospodarcze.

Przy określeniu celów rewitalizacji posłużono się zamieszczonym poniżej zestawieniem prezentującym potencjały oraz mocne strony obszarów rewitalizacji, uwzględniając atuty wyłonionych podobszarów. Identyfikacja mocnych stron podobszarów pozwoli skuteczniej wyprowadzić obszar rewitalizacji ze stanu kryzysowego i zapobiec wzrostowi negatywnych zjawisk na pozostałe części gminy.

Tabela 2. Potencjał obszarów zdegradowanych na terenie Gminy Kamiennik

Sfera	Obszar nr 1 – Szklary	Obszar nr 2 – Wilemowice	Obszar nr 3 – Kamiennik-Cieszanowice	Obszar nr 4 – Kłodobok-Karłowice Wielkie
Spoleczna				
Dostępność usług publicznych				
Dostępność szkół				
Dostępność przedszkoli				
Dostępność żłobków			Zakończenie inwestycji 2024 r.	
Dostępność bibliotek				
Dostępność ośrodków zdrowia				
Dostępność świetlic wiejskich				
Dostępność klubów sportowych				
Gospodarcza				
Występowanie zakładów zatrudniających od 10-49 osób				
Przebieg linii kolejowej - przystanki				
Przestrzenno-funkcjonalna				
Dostępność bazy noclegowej				
Dostępność gastronomi				
Środowiskowa				
Występowanie form ochrony przyrody				
Występowanie zabytków				
Techniczna				
Wodociągi				
Kanalizacja				
Sieć gazowa				

Sytuacja demograficzna Gminy Kamiennik wskazuje na kryzys demograficzny, wyrażający się spadkiem liczby urodzeń, przyrostu naturalnego, starzeniem się społeczeństwa i spadkiem ludności w wieku produkcyjnym.

Do głównych negatywnych procesów demograficzno-społecznych należy zaliczyć:

- zarysowujący się kryzys rodziny, wynikający z gwałtownego spadku urodzeń, niskiej dzietności, obniżenia skłonności do zawierania małżeństw oraz wzrostu liczby rodzin niepełnych;
- migracja zarobkowa do Niemiec i innych krajów UE i związany z tym proces „odpływu” wysoko kwalifikowanych kadr z wyższym wykształceniem,
- narastanie frustracji wśród młodzieży z uwagi na brak pracy,
- proces starzenia się ludności, przy bardzo silnym wzroście liczby emerytów,

Prognozy demograficzne określają potrzeby społeczno-gospodarcze ludności. w takich dziedzinach życia, jak: rozwój szkolnictwa, ochrona zdrowia, planowanie infrastruktury społecznej, ochrona środowiska czy organizowanie wypoczynku..

Sytuacja demograficzna wskazuje aby realizować elastyczną politykę kształcenia i zatrudnienia. Konsekwencje zmian w liczbie młodzieży w wieku szkolnym wymagają lokalnych rozwiązań nie tylko związanych bezpośrednio ze szkolnictwem ale również w organizacji zajęć pozalekcyjnych.

W związku z powyższym założono, że zadaniami które pozwolą wyprowadzić Gminę Kamiennik z kryzysu społecznego, jest postawienie na rewitalizację instytucji i obiektów które pełnią istotną rolę w społecznościach wiejskich, promując kulturę, sztukę, edukację i aktywność społeczną. Organizacja życia wiejskiego wiąże się z szeregiem działań mających na celu rozwój społeczności wiejskich, poprawę warunków życia, edukację, integrację społeczną oraz zachowanie dziedzictwa kulturowego.

Założono również że duży wpływ na polepszenie życia mieszkańców będzie miała rewitalizacja terenów rekreacyjnych oraz sportowych. Tereny rekreacyjne, takie jak parki, ścieżki rowerowe czy place zabaw, zachęcają do aktywności fizycznej, co wpływa korzystnie nie tylko na zdrowie mieszkańców ale również na ich zadowolenie. Pełnią również funkcję integracyjną mieszkańców. Są miejscem gdzie społeczność może się spotkać, spędzać wspólnie czas i rozwijać wzajemne relacje społeczne.

4.1. Podobszar rewitalizacji nr 1 – Szklary

	Podobszar rewitalizacji nr 1	Teren gminy
Powierzchnia [ha]	5,411	8940
% zajętej powierzchni	0,06	100
Liczba ludności zamieszkałej	60	3137
% ludności zamieszkałej	1,9	100
% ludności w wieku przedprodukcyjnym	13,8	13,4
% ludności w wieku produkcyjnym	59,6	67,6
% ludności w wieku poprodukcyjnym	26,6	19,0

Na terenie obszaru rewitalizacji R1 stwierdza się złą sytuację demograficzną. Występuje duża ilość osób poprodukcyjnych w stosunku do mieszkańców obszaru w wieku przedprodukcyjnym. Świadczy to o starzejącym się społeczeństwie. W przypadku starzejącego się muszą być podejmowane działania mające na celu wsparcie osób starszych, zapewnienie odpowiedniej opieki zdrowotnej, dostosowanie infrastruktury do potrzeb seniorów oraz promowanie aktywnego stylu życia na starsze lata.

Podstawowym założeniem dotyczącym całej Gminy Kamiennik a tym samym obszaru rewitalizacji nr R1 - Szklary związanego z próbą wyprowadzenia ze stanu zdegradowanego, jest położenie nacisku na rozwój, modernizację i uatrakcyjnienie sfery społecznej. Z uwagi na problem związany z demografią jest wyjście na przeciw przede wszystkim w stronę najmłodszej społeczności lokalnej oraz seniorów poprzez poszerzenie oferty kulturalnej i sportowej. Wykorzystanie potencjału obrębu Szklary przyczyni się do zapewnienia mieszkańcom całej gminy do wspólnego spędzania czasu. Rewitalizacja infrastruktury społecznej, świetlicy wiejskiej oraz zorganizowanie domu spotkań, dostosowana zostanie dla osób z niesprawnością ruchową.

Przewidziany obszar do rewitalizacji zajmuje powierzchnię 5,411 ha co stanowi 0,06% powierzchni gminy Kamiennik i zamieszkuje go 60 osób co stanowi 1,9% mieszkańców gminy.

Miejscem, które uważa się, że w bezpośredni sposób służyć będzie do wyprowadzenia terenów zdegradowanych ze zjawisk kryzysowych będą:

Obręb Szklary	Nr działki
Modernizacja świetlicy wiejskiej w Szklarach wraz z zagospodarowaniem terenu	223
Obręb Szklary	Nr działki
Modernizacja byłego obiektu przedszkolnego z przeznaczeniem na dom spotkań w Szklarach	196

4.2. Podobszar rewitalizacji nr 2 - Wilemowice

	Podobszar rewitalizacji nr 2	Teren gminy
Powierzchnia [ha]	15,230	8940
% zajętej powierzchni	0,17	100
Liczba ludności zamieszkałej	60	3137
% ludności zamieszkałej	1,90	100
% ludności w wieku przedprodukcyjnym	15,8	13,4
% ludności w wieku produkcyjnym	69,2	67,6
% ludności w wieku poprodukcyjnym	15,0	19,0

Na terenie Gminy Kamiennik i obszarze rewitalizacji nr 2 - Wilemowice stwierdzono problemy społeczne związane z niekorzystnym wskaźnikiem demograficznym. Obserwuje się ogólny spadek liczby mieszkańców oraz wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Zaobserwowano również dużą migrację młodych osób. W celu powstrzymania tego zjawiska planuje się uaktywnić strefę społeczną na terenie obszaru rewitalizacji nr 2.

Identyfikacja mocnych stron dostrzega potencjał obszaru nr 2, który pozwoli skutecznie wyprowadzić obszar zdegradowany ze stanu kryzysowego i zapobiec wzrostowi negatywnych zjawisk na pozostałe części gminy.

W celu poprawy negatywnych zjawisk społecznych planuje się przeprowadzić rewitalizację świetlicy wiejskiej, która ma istotne znaczenie dla mieszkańców gminy. To miejsce, które zapewnia dostęp do wiedzy i umiejętności. Świetlica wiejska odgrywa istotną rolę i umożliwia stworzenie miejsca do organizacji zajęć rozwijających pasje mieszkańców. W świetlicy istnieje możliwość organizowania wydarzeń lokalnych, imprez czy zebrań wiejskich, co wpływa na integrację lokalnej społeczności. Rewitalizacja świetlicy uwzględni również dostosowanie obiektu do likwidacji barier dla niepełnosprawnych.

Przewidziany obszar do rewitalizacji zajmuje powierzchnię 15,230 ha co stanowi 0,17% powierzchni gminy Kamiennik i zamieszkuje go 60 osób co stanowi 1,9% mieszkańców gminy.

Miejscom, które uważa się, że w bezpośredni sposób służyć będzie do wyprowadzenia terenów zdegradowanych ze zjawisk kryzysowych będą:

Obręb Wilemowice	Nr działki
Modernizacja świetlicy wiejskiej w Wilemowicach wraz z zagospodarowaniem terenu	107/1

4.3. Podobszar rewitalizacji nr 3 – Kamiennik

	Podobszar rewitalizacji nr 3	Teren gminy
Powierzchnia [ha]	12,644	8940
% zajętej powierzchni	0,14	100
Liczba ludności zamieszkałej	156	3137
% ludności zamieszkałej	4,93	100
% ludności w wieku przedprodukcyjnym	12,9	13,4
% ludności w wieku produkcyjnym	62,5	67,6
% ludności w wieku poprodukcyjnym	24,6	19,0

Tak jak powyżej wspomniano, na terenie obszaru rewitalizacji nr 3 – Kamiennik, jak i na terenie całej gminy występuje problem demograficzny. Jednak z uwagi na duży potencjał obszaru nr 3 i skumulowanie podstawowych obiektów mających wpływ na sytuację społeczną m.in. szkoły, przedszkola, od 2024 roku żłobka oraz urzędu gminy, ma duże znaczenie dla społeczności lokalnej. Organizacja domu spotkań ma duży wpływ na aktywizację mieszkańców (dzieci, młodzież i dorosłych) poprzez możliwość organizowania wydarzeń lokalnych, imprez czy zebrań wiejskich. Jest również dogodne miejsce poprzez organizację różnych zajęć w celu rozwijania posiadanych umiejętności i marzeń dzieci oraz młodzieży a także spełnianie potrzeb społecznych dorosłych mieszkańców. Rewitalizacja obiektu będzie przeprowadzona z dostosowaniem komunikacji dla osób

niepełnosprawnych. Jest to bardzo ważne zadaniem, które ma na celu zapewnienie równych szans i możliwości dla wszystkich mieszkańców gminy.

Z uwagi na problem z wskaźnikiem demograficznym należy położyć nacisk na udostępnienie społeczności lokalnej miejsca do spędzania czasu wolnego. W tym celu planuje się modernizację boiska sportowego. Boiska sportowe dla mieszkańców gminy to nie tylko miejsce do uprawiania sportu, ale także centrum społeczności lokalnej. Promują zdrowy tryb życia. Dają mieszkańcom możliwość aktywnego spędzania czasu, co przekłada się na poprawę kondycji fizycznej i psychicznej. Regularna aktywność fizyczna wspiera zdrowie i prewencję chorób. Boiska to również miejsca integracji społecznej. Ludzie różnych grup wiekowych i zainteresowań gromadzą się na boiskach, tworząc wspólnotę. To doskonała okazja do nawiązywania nowych znajomości i budowania więzi międzyludzkich. Na takim obiekcie jest możliwość rozwijania talentów i pasji mieszkańców. Dla młodych osób to szansa na rozwijanie umiejętności sportowych, a dla starszych możliwość kontynuowania aktywności fizycznej i pasji. Poza tym boiska sportowe mogą pełnić rolę miejsca rekreacji dla rodzin. To doskonałe miejsce na wspólne spędzanie czasu, zabawę i aktywność fizyczną dla wszystkich członków rodziny. Ogólnie rzecz biorąc, boiska sportowe mają istotny wpływ na jakość życia mieszkańców gminy, przyczyniając się do zdrowia, integracji społecznej i rozwijania pasji a co za tym idzie brak konieczności opuszczania terenów gminy i szukania innych w celu realizacji swoich zainteresowań.

Rewitalizacja zaniedbanych obiektów gminnych źle wpływa na ogólną estetykę gminy. W tym celu każde działanie mające podnieść walory zewnętrzne budynków oraz poprawa ich funkcjonalności wpływa na podniesienie atrakcyjności miejscowości.

Utworzenie w byłej mleczarni budynku komunalnego przyczyni się do redukcji nierówności społecznych, umożliwi osobom o różnych statusach społeczno-ekonomicznych mieszkanie. To może sprzyjać lepszemu zrozumieniu i tolerancji między różnymi grupami społecznymi. Dla wielu osób, zwłaszcza tych z niższymi dochodami, budynki komunalne stanowią źródło stabilności mieszkaniowej. Pomagają uniknąć problemów związanych z niestabilnością mieszkaniową i przyczyniają się do poprawy warunków życia.

Przewidziany obszar do rewitalizacji zajmuje powierzchnię 12,644 ha co stanowi 0,14% powierzchni gminy Kamiennik i zamieszkuje go 156 osób co stanowi 4,93% mieszkańców gminy.

Miejscem, które uważa się, że w bezpośredni sposób służyć będzie do wyprowadzenia terenów zdegradowanych ze zjawisk kryzysowych będą:

Obręb Kamiennik	Nr działki
Zagospodarowanie i modernizacja terenu boiska sportowego w Kamienniku	60
	66/1
	66/2
	66/3
	67/3
	67/4
	68
	470-część
	472
Obręb Kamiennik	Nr działki
Modernizacja byłego obiektu przedszkolnego z przeznaczeniem na dom spotkań w Kamienniku	291/1
	291/2
	292/8
	294/23
	294/9
	457/4
Obręb Kamiennik	Nr działki
Modernizacja i zagospodarowanie terenu ZGKiM w Kamienniku	212/3
	212/5
Obręb Kamiennik	Nr działki
	295/2

Przebudowa i zmiana sposobu użytkowania budynku byłej młeczarni w Kamienniku na budynek mieszkalny	295/3
--	-------

4.4. Podobszar rewitalizacji nr 4 – Cieszanowice

	Podobszar rewitalizacji nr 4	Teren gminy
Powierzchnia [ha]	10,585	8940
% zajętej powierzchni	0,12	100
Liczba ludności zamieszkałej	32	3137
% ludności zamieszkałej	1,01	100
% ludności w wieku przedprodukcyjnym	17,7	13,4
% ludności w wieku produkcyjnym	61,3	67,6
% ludności w wieku poprodukcyjnym	21,0	19,0

Zagadnienia społeczne są kluczowe dla rewitalizacji. Obszar rewitalizacji wyznacza się w miejscu szczególnej koncentracji problemów o charakterze społecznym. Na etapie diagnozy w miejscowościach Cieszanowice stwierdzono niekorzystne zjawiska społeczne tak jak i na terenie całej gminy Kamiennik, a w szczególności związanych ze starzeniem się społeczeństwa. W wymiarze demograficznym należy zauważyć, że w sposób ciągły następuje spadek liczby mieszkańców oraz wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Starzejące się społeczeństwo wymusza na władzach dostosowanie polityki społecznej do rosnących potrzeb osób starszych. Wraz z wiekiem rosną potrzeby związane z opieką zdrowotną (choroba, niepełnosprawność), w tym również w zakresie zdrowia psychicznego. Rośnie również liczba osób samotnych. Problem samotności pogłębiany jest przez odpływ młodych mieszkańców (członków rodzin). Osoby starsze w coraz większej skali zdane są na wsparcie w ramach systemu pomocy społecznej. Są one z reguły mniej mobilne, a istniejące deficyty rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych ograniczają możliwości samodzielnego funkcjonowania. W związku z tym należy tworzyć rozwiązania, które zlokalizowane będą blisko ich miejsca zamieszkania.

W miejscowości Cieszanowice występuje również jeden z mniejszych udział ludności w wieku przedprodukcyjnym, czyli z małą ilością dzieci. Świadczy to o wyludnianiu się tej miejscowości w dużym stopniu.

W celu zapewnienia mieszkańcom możliwości wspólnego spędzania czasu planuje się rewitalizację świetlicy wiejskiej. W świetlicy zajęcia skierowane będą w szczególności do osób starszych oraz dzieci i młodzieży. Organizacja różnorodnych działań i wydarzeń, świetlica wiejska przyczynia się do rozwoju społecznego i kulturalnego lokalnej społeczności, wzmacniając jej więzi i identyfikację z miejscem, w którym się mieszka. W świetlicy mogą być organizowane dla osób starszych spotkania integracyjne, zajęcia terapeutyczne, czy też pomoc w codziennych sprawach życia.

Przewidziany obszar do rewitalizacji zajmuje powierzchnię 10,585 ha co stanowi 0,12% powierzchni gminy Kamiennik i zamieszkuje go 32 osoby co stanowi 1,01% mieszkańców gminy.

Miejscem, które uważa się, że będą w bezpośredni sposób służyć do wyprowadzenia terenów zdegradowanych ze zjawisk kryzysowych będą:

Obręb Cieszanowice	Nr działki
Modernizacja świetlicy wiejskiej w Cieszanowicach wraz z zagospodarowaniem terenu	15/2

4.5. Podobszar rewitalizacji nr 5 – Kłodobok

	Podobszar rewitalizacji nr 5	Teren gminy
Powierzchnia [ha]	12,921	8940
% zajętej powierzchni	0,14	100
Liczba ludności zamieszkałej	188	3137
% ludności zamieszkałej	5,94	100
% ludności w wieku przedprodukcyjnym	20,5	13,4

% ludności w wieku produkcyjnym	68,4	67,6
% ludności w wieku poprodukcyjnym	20,5	19,0

Zagadnienia społeczne są kluczowe dla rewitalizacji. Obszar rewitalizacji wyznacza się w miejscu szczególnej koncentracji problemów o charakterze społecznym. Na etapie diagnozy w miejscowości Kłodobok stwierdzono niekorzystne zjawiska społeczne, w tym związanych ze starzeniem się społeczeństwa. W wymiarze demograficznym należy zauważyć, że w sposób ciągły następuje spadek liczby mieszkańców oraz wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Starzejące się społeczeństwo wymusza na władzach dostosowanie polityki społecznej do rosnących potrzeb osób starszych. W świetlicy wiejskiej organizowane są zajęcia sportowe lub rekreacyjne, takie jak zajęcia fitness czy spotkania klubów sportowych. To zachęta do aktywności fizycznej i promocji zdrowego stylu życia. Organizowane są zajęcia edukacyjne, warsztaty, czy też spotkania kulturalne. Można również prowadzić bibliotekę lub punkt czytania, dzięki czemu mieszkańcy mają dostęp do literatury i kultury.

Przewidziany obszar do rewitalizacji zajmuje powierzchnię 12,921 ha co stanowi 0,14% powierzchni gminy Kamiennik i zamieszkuje go 188 osób co stanowi 5,94% mieszkańców gminy.

Miejscami, które uważa się, że będą w bezpośredni sposób służyć do wyprowadzenia terenów zdegradowanych ze zjawisk kryzysowych będą:

Obręb Kłodobok	Nr działki
Modernizacja świetlicy wiejskiej w Kłodoboku wraz z zagospodarowaniem terenu	98

4.6. Podobszar rewitalizacji nr 6 – Karłowice Wielkie

	Podobszar rewitalizacji nr 6	Teren gminy
Powierzchnia [ha]	11,805	8940
% zajętej powierzchni	0,13	100
Liczba ludności zamieszkałej	84	3137
% ludności zamieszkałej	2,66	100
% ludności w wieku przedprodukcyjnym	18,7	13,4
% ludności w wieku produkcyjnym	63,7	67,6
% ludności w wieku poprodukcyjnym	17,6	19,0

Tak jak w pozostałych obszarach rewitalizacji dostrzega się problem ze starzejącym się społeczeństwem. W celu możliwości spędzania wolnego czasu przez mieszkańców Karłowic Wielkich planuje się przeprowadzić rewitalizację świetlicy wiejskiej, która pełni wiele różnorodnych funkcji i jest centrum aktywności społecznej, kulturalnej i edukacyjnej dla lokalnej społeczności wiejskiej.. Świetlica może być miejscem organizacji zajęć dla dzieci i młodzieży, takich jak zajęcia artystyczne, naukowe, czy też sportowe. To doskonały sposób na rozwijanie zainteresowań i umiejętności najmłodszych mieszkańców. Wszystkie te działania sprawią że życie staje się ciekawsze i miejscowość jest atrakcyjna do zamieszkania.

Przewidziany obszar do rewitalizacji zajmuje powierzchnię 11,805 ha co stanowi 0,14% powierzchni gminy Kamiennik i zamieszkuje go 84 osoby co stanowi 2,66% mieszkańców gminy.

Miejscami, które uważa się, że będą w bezpośredni sposób służyć do wyprowadzenia terenów zdegradowanych ze zjawisk kryzysowych będą:

Obręb Karłowice Wielkie	Nr działki
Modernizacja świetlicy wiejskiej w Karłowicach Wielkich	58/3
	58/4
	176/1

5. WIZJA STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI

Jako obszary zdegradowane wyznaczono obszary nie będące ze sobą spójne i powiązane ściśle z poszczególnymi obrębami gminy. Każdy obręb jest inną częścią gminy, wykazujący się własną specyfiką i własnymi problemami społecznymi, finansowymi oraz środowiskowymi.

Mając na uwadze spójność przestrzenną i funkcjonalną wyznaczonych podobszarów rewitalizacji, zakłada się, że aktualny jest jednolity opis stanu docelowego całego obszaru rewitalizacji. Przewidziana wizja przemian dla wszystkich obszarów rewitalizacji związana jest z następującymi sferami:

- sferą społeczną – gdzie każdy obszar dążyć będzie aby być atrakcyjną przestrzenią mieszkaniową z dostępnością do usług publicznych związanych z edukacją, kulturą, sportem i rekreacją. Przeprowadzone działania skierowane będą na rozwój obiektów a tym samym poszerzenie ofert mających wpływ na aktywność społeczną mieszkańców. Ze względu na starzejące się społeczeństwo działania będą w znacznej mierze skierowane do tej grupy społecznej w celu podniesienia ich aktywności. Wszystkie działania będą realizowane przez podmioty publiczne z dużym wsparciem organizacji pozarządowych. Mieszkańcy znajdujący się w trudnej sytuacji życiowej będą w dalszym ciągu mogli korzystać z pomocy społecznej. Dążyć się będzie do dalszego rozwoju ofert spędzania czasu wolnego skierowanego przede wszystkim do dzieci i młodzieży. Nastąpi poprawa standardów Infrastruktury oświatowej.

- sfera gospodarcza – rozwój strefy społecznej ściśle powiązany jest z rozwojem strefy gospodarczej i na odwrót. Duża ilość zabytków zlokalizowanych na terenie gminy ma wpływ na rozwój turystyki z związanych z tym usług m.in. gastronomicznych. Rozwój gospodarczy przyciąga nowych mieszkańców.

- strefa środowiskowa – zakłada się szereg działań związanych z ograniczeniem niskiej emisji poprzez udzielanie pomocy w wymianie nieefektywnych źródeł ciepła. Przeprowadzane będą termomodernizacje obiektów z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii przyczyniających się do poprawy jakości Środowiska. Planuje się rozwój terenów zielonych, parków, jako przestrzeni rekreacyjnej dla mieszkańców.

- strefa przestrzenno-funkcjonalna – realizowane będzie szereg działań, których celem będzie poprawa dostępności oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej. Przyczyni się to w znaczny sposób do poprawy jakości życia społecznego mieszkańców, którego skutkiem będzie napływ nowych mieszkańców. Zakłada się nowe zagospodarowanie przestrzeni przy obiektach publicznych np. szkołach, przedszkolach i świetlicach wiejskich jako tereny do nowej integracji społecznej, miejsca do przeprowadzania spotkań kulturalnych oraz edukacyjnych. W gminie występuje szereg obiektów zabytkowych i utrzymanie ich w atrakcyjnym stanie, przyczyni się do zwiększenia przybywających turystów a to rozwoju sfery gospodarczej i społecznej.

- strefa techniczna – na wyznaczonych obszarach prowadzone będzie szereg działań poprawiających infrastrukturę techniczną w tym: kanalizację, wodociągi czy infrastrukturę drogową. Inwestycje te będą miały bezpośredni wpływ na poprawę sytuacji mieszkaniowej mieszkańców oraz dogodny dostęp do pozostałych obiektów edukacyjnych, usługowych czy kulturalnych.

Wizja obszaru rewitalizacji

Obszar rewitalizacji Gminy Kamiennik stanowi atrakcyjne miejsce zamieszkania i spędzania czasu wolnego dla mieszkańców, jest przestrzenią sprzyjającą rozwojowi i wymianie doświadczeń na każdym etapie życia.

Zgodnie z ustawą zdefiniowany obszar rewitalizacji będzie rewitalizowany z uwzględnieniem kryteriów przestrzennych, ekonomicznych oraz społecznych. Szczególny nacisk będzie ukierunkowany na stopień nasilenia problemów społecznych na danym obszarze – głównie w zakresie marginalizacji i wykluczenia społecznego mieszkańców danego obszaru.

6. STRUKTURA CELÓW REWITALIZACJI I KIERUNKÓW DZIAŁAŃ ODPOWIADAJĄCYCH CELOM REWITALIZACJI

Przy wyznaczeniu celów i kierunków rewitalizacji kierowano się wyznaczoną wizją obszaru rewitalizacji. Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt. 4 Ustawy o rewitalizacji, wybrano cele rewitalizacji tak aby ich kierunki działań służyły eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk zidentyfikowanych w diagnozie. Na tej podstawie oraz na analizie potencjałów obszarów rewitalizacji określono wspólne cztery cele strategiczne. dla wszystkich obszarów.

Cel strategiczny 1 – wzmacnianie aktywności lokalnej społeczności, integracja mieszkańców, zapobieganie negatywnym zjawiskom społecznym.

Cel operacyjny 1.1 – Rozwój oferty kulturalnej, edukacyjnej i społecznej w celu integracji społecznej.

Kierunki działań:

- i. Organizacja zajęć kulturalnych, społecznych i integracyjnych dla dorosłych, w tym dla seniorów.
- ii. Organizacja zajęć edukacyjnych, pluralnych i rekreacyjno-sportowych dla dzieci i młodzieży.

Cel operacyjny 1.2 – Podejmowanie działań na rzecz aktywizacji grup zagrożonych wykluczeniem społecznym

Kierunki działań:

- 1.2.1 Realizacja działań na rzecz integracji grup zagrożonych wykluczeniem, w tym osób z niepełnosprawnością i seniorów.
- 1.2.2 Aktywizacja bezrobotnych.

Cel operacyjny 1.3 – Wzmocnienie tożsamości lokalnej

Kierunki działań:

- 1.3.1 Wzmacnianie dialogu między organizacjami pozarządowymi.

Cel strategiczny 2 – rozwój Infrastruktury społecznej oraz tworzenie nowych warunków dla tworzenia strefy społecznej i gospodarczej.

Cel operacyjny 2.1 – Efektywne zagospodarowanie przestrzeni publicznych i zwiększenie ich funkcjonalności.

Kierunki działań:

- i. Modernizacja i zagospodarowanie przestrzeni publicznych.
- ii. Modernizacja boisk sportowych i innych obiektów zapewniających możliwość spędzania czasu wolnego

Cel operacyjny 2.2 – Poprawa stanu Infrastruktury społecznej, w tym poprawa jakości obiektów.

Kierunki działań:

2.2.1 Modernizacja i remonty budynków użyteczności publicznej oraz ich otoczenia.

Cel operacyjny 2.3 – Poprawa jakości i warunków świadczenia opieki zdrowotnej.

Kierunki działań:

2.3.1 Poszerzenie oferty usług rehabilitacyjnych oraz zdrowotnych.

Cel strategiczny 3 – podniesienie jakości i efektywności użytkowania przestrzeni zamieszkałych.

Cel operacyjny 3.1 – Poprawa warunków życia poprzez wzrost standardu mieszkalnictwa oraz podniesienie efektywności energetycznej.

Kierunki działań:

3.1.1 Poprawa stanu technicznego budynków mieszkalnych.

3.1.2 Podniesienie efektywności energetycznej budynków mieszkalnych.

Cel operacyjny 3.2 – Poprawa układów komunikacyjnych .

Kierunki działań:

3.2.1 Rozbudowa ścieżek rowerowych.

3.2.2 Modernizacja i rozbudowa dróg.

Cel strategiczny 4 – zapewnienie dobrego stanu środowiska.

Cel operacyjny 4.1 – Poprawa jakości powietrza.

Kierunki działań:

4.1.1 Dofinansowania do wymiany nieefektywnych źródeł ciepła.

4.1.2 Termomodernizacja budynków.

7.OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACJI

Przedmiotowy rozdział stanowi opis stanu docelowego po przeprowadzeniu procesu rewitalizacji w Gminie Kamiennik. Diagnoza potencjałów i zasobów gminy, analiza pogłębiona podobszarów

oraz obszaru rewitalizacji umożliwiły identyfikację zjawisk problemowych. Zawartość wizji jest podyktowana pogłębioną diagnozą obszaru rewitalizacji oraz konsultacji społecznych w trzech aspektach: społecznym, gospodarczym oraz technicznym.

Zgodnie z ustawą zdefiniowany obszar rewitalizacji będzie rewitalizowany z uwzględnieniem kryteriów przestrzennych, ekonomicznych oraz społecznych. Szczególny nacisk będzie ukierunkowany na stopień nasilenia problemów społecznych na danym obszarze – głównie w zakresie marginalizacji i wykluczenia społecznego mieszkańców danego obszaru.

Tabela 3. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Nazwa przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Kierunek działań	Zakres projektu wraz ze wskaźnikami	Przewidywany zakres rewitalizacji wraz z opisem dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami	Szacowana (ogólna) wartość przedsięwzięcia wraz z źródłami finansowania		Planowany termin realizacji przedsięwzięcia
					Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	
PODOBSZAR REWITALIZACJI R1 - SZKLARY							
Modernizacja świetlicy wiejskiej w Szklarach wraz z zagospodarowaniem terenu	Gmina Kamiennik	Cel strategiczny 2 – rozwój Infrastruktury społecznej oraz tworzenie nowych warunków dla tworzenia strefy społecznej i gospodarczej. Cel operacyjny 2.2 – Poprawa stanu Infrastruktury społecznej, w tym poprawa jakości obiektów. 2.2.1.Modernizacja i remonty budynków użyteczności publicznej oraz ich otoczenia.	- opracowanie dokumentacji projektowej, - wymiana instalacji elektrycznej, - remont i modernizacja pomieszczeń wewnętrznych, - remont schodów zewnętrznych, - budowa obiektów małej architektury i modernizacja istniejących, - modernizacja i rozbudowa placu zabaw, - zakup wyposażenia do świetlicy, - nasadzenia.	Stworzenie przestrzeni do wspólnych spotkań, wypoczynku i rekreacji Likwidacja barier dla niepełnosprawnych	300 000	1 700 000	2024-2026
Modernizacja byłego obiektu przedszkolnego z przeznaczeniem na dom spotkań w Szklarach	Gmina Kamiennik	Cel strategiczny 2 – rozwój Infrastruktury społecznej oraz tworzenie nowych warunków dla tworzenia strefy społecznej i gospodarczej. Cel operacyjny 2.2 – Poprawa stanu Infrastruktury społecznej, w tym poprawa jakości obiektów. 2.2.1.Modernizacja i remonty budynków użyteczności publicznej oraz ich otoczenia.	- opracowanie dokumentacji projektowej, - termomodernizacja budynku przedszkola, - przebudowa i remont pomieszczeń wewnątrz budynku, - wykonanie instalacji odnawialnych źródeł energii, - wymiana źródła ciepła, - remont budynku gospodarczego, - budowa parkingu i obiektów małej architektury.	Utworzenie miejsca spotkań mieszkańców i szeroko pojętej działalności kulturalnej w tym utworzenie Klubu Seniora Likwidacja barier dla niepełnosprawnych	525 000	2 975 000	2024-2028
PODOBSZAR REWITALIZACJI R2 – WILEMOWICE							

Modernizacja świetlicy wiejskiej w Wilemowicach wraz z zagospodarowaniem terenu	Gmina Kamiennik	Cel strategiczny 2 – rozwój Infrastruktury społecznej oraz tworzenie nowych warunków dla tworzenia strefy społecznej i gospodarczej. Cel operacyjny 2.2 – Poprawa stanu Infrastruktury społecznej, w tym poprawa jakości obiektów. 2.2.1.Modernizacja i remonty budynków użyteczności publicznej oraz ich otoczenia.	- opracowanie dokumentacji projektowej, - wymiana instalacji elektrycznej, - remont i modernizacja pomieszczeń wewnętrznych, - remont schodów zewnętrznych, - budowa obiektów małej architektury i modernizacja istniejących, - modernizacja i rozbudowa placu zabaw, - zakup wyposażenia do świetlicy, - nasadzenia.	Stworzenie przestrzeni do wspólnych spotkań, wypoczynku i rekreacji Likwidacja barier dla niepełnosprawnych	225 000	1 275 000	2024-2028
PODOB SZAR REWITALIZACJI R3 – KAMIENNIK							
Modernizacja byłego obiektu przedszkolnego z przeznaczeniem na dom spotkań w Kamienniku	Gmina Kamiennik	Cel strategiczny 2 – rozwój Infrastruktury społecznej oraz tworzenie nowych warunków dla tworzenia strefy społecznej i gospodarczej. Cel operacyjny 2.2 – Poprawa stanu Infrastruktury społecznej, w tym poprawa jakości obiektów. 2.2.1.Modernizacja i remonty budynków użyteczności publicznej oraz ich otoczenia.	- opracowanie dokumentacji projektowej, - termomodernizacja budynku przedszkola, - przebudowa i remont pomieszczeń wewnątrz budynku, - wykonanie instalacji odnawialnych źródeł energii, - wymiana źródła ciepła, - remont budynku gospodarczego, - budowa parkingu i obiektów małej architektury.	Utworzenie miejsca spotkań mieszkańców i szeroko pojętej działalności kulturalnej w tym utworzenie Klubu Seniora Likwidacja barier dla niepełnosprawnych	525 000	2 975 000	2024-2028
Modernizacja i zagospodarowanie terenu ZGKiM w Kamienniku	Gmina Kamiennik	Cel strategiczny 2 – rozwój Infrastruktury społecznej oraz tworzenie nowych warunków dla tworzenia strefy społecznej i gospodarczej. Cel operacyjny 2.2 – Poprawa stanu Infrastruktury społecznej, w tym poprawa jakości obiektów.	- opracowanie dokumentacji projektowej, - rozbiorka nieużytkowanych obiektów po byłej RSP, - modernizacja, przebudowa i remont obiektów ZGKiM, - budowa parkingu oraz wiat i obiektów magazynowo-gospodarczych, - zakup wyposażenia do ZGKiM.	Poprawa funkcjonowania Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Kamienniku Dostosowanie dostępności dla osób niepełnosprawnych	525.000	2 975.000	2024-2028

		2.2.1.Modernizacja i remonty budynków użyteczności publicznej oraz ich otoczenia.					
Zagospodarowanie i modernizacja terenu boiska sportowego w Kamienniku	Gmina Kamiennik	Cel strategiczny 2 – rozwój Infrastruktury społecznej oraz tworzenie nowych warunków dla tworzenia strefy społecznej i gospodarczej. Cel operacyjny 2.1 – Efektywne zagospodarowanie przestrzeni publicznych i zwiększenie ich funkcjonalności. 2.1.2.Modernizacja placów zabaw, boisk sportowych i innych obiektów zapewniających możliwość spędzania czasu wolnego	- opracowanie dokumentacji projektowej, - remont, przebudowa i termomodernizacja szatni sportowej, - budowa sceny widowiskowej, - modernizacja boiska sportowego, - budowa boiska wielofunkcyjnego, - budowa parkingu i dróg dojazdowych, - wykonanie obiektów małej architektury i modernizacja istniejących, - nasadzenia.	Stworzenie przestrzeni do wspólnych spotkań, wypoczynku, sportu i rekreacji Likwidacja barier dla niepełnosprawnych	1 050 000	5 950 000	2024-2028
Przebudowa i zmiana sposobu użytkowania budynku byłej mleczarni w Kamienniku na budynek mieszkalny	Gmina Kamiennik	Cel strategiczny 2 – rozwój Infrastruktury społecznej oraz tworzenie nowych warunków dla tworzenia strefy społecznej i gospodarczej. Cel operacyjny 2.2 – Poprawa stanu Infrastruktury społecznej, w tym poprawa jakości obiektów. 2.2.1.Modernizacja i remonty budynków użyteczności publicznej oraz ich otoczenia.	- opracowanie dokumentacji projektowej, - rozbiórka nieużytkowanych obiektów po byłej RSP, - modernizacja, przebudowa i remont obiektów ZGKiM, - budowa parkingu oraz wiat i obiektów magazynowo-gospodarczych, - zakup wyposażenia do ZGKiM.	Utworzenie kilku lokali mieszkalnych komunalnych Dostosowanie obiektu dla osób niepełnosprawnych	1 050 000	5 950 000	2024-2028
PODOBSZAR REWITALIZACJI R4 – CIESZANOWICE							
Modernizacja świetlicy wiejskiej w Cieszanowicach wraz z	Gmina Kamiennik	Cel strategiczny 2 – rozwój Infrastruktury społecznej oraz tworzenie nowych	- opracowanie dokumentacji projektowej,	Stworzenie przestrzeni do wspólnych spotkań, wypoczynku i rekreacji	150 000	850 000	2024-2028

zagospodarowaniem terenu		warunków dla tworzenia strefy społecznej i gospodarczej. Cel operacyjny 2.2 – Poprawa stanu Infrastruktury społecznej, w tym poprawa jakości obiektów. 2.2.1.Modernizacja i remonty budynków użyteczności publicznej oraz ich otoczenia.	-termomodernizacja budynku świetlicy, - remont dachu, - remont pomieszczeń wewnątrz budynku, budowa obiektów małej architektury, - zakup wyposażenia do świetlicy.	Likwidacja barier dla niepełnosprawnych			
PODOBSZAR REWITALIZACJI R5 – KŁODOBOK							
Modernizacja świetlicy wiejskiej w Kłodoboku wraz z zagospodarowaniem terenu	Gmina Kamiennik	Cel strategiczny 2 – rozwój Infrastruktury społecznej oraz tworzenie nowych warunków dla tworzenia strefy społecznej i gospodarczej. Cel operacyjny 2.2 – Poprawa stanu Infrastruktury społecznej, w tym poprawa jakości obiektów. 2.2.1.Modernizacja i remonty budynków użyteczności publicznej oraz ich otoczenia.	- opracowanie dokumentacji projektowej, - przebudowa i remont pomieszczeń wewnątrz budynku, - termomodernizacja budynku świetlicy, - budowa parkingu i obiektów małej architektury, - zakup wyposażenia do świetlicy.	Stworzenie przestrzeni do wspólnych spotkań, wypoczynku i rekreacji Likwidacja barier dla niepełnosprawnych	300 000	1 700 000	2024-2028
PODOBSZAR REWITALIZACJI R6 – KARŁOWICE WIELKIE							
Modernizacja świetlicy wiejskiej w Karłowicach Wielkich	Gmina Kamiennik	Cel strategiczny 2 – rozwój Infrastruktury społecznej oraz tworzenie nowych warunków dla tworzenia strefy społecznej i gospodarczej. Cel operacyjny 2.2 – Poprawa stanu Infrastruktury społecznej, w tym poprawa jakości obiektów. 2.2.1.Modernizacja i remonty budynków użyteczności publicznej oraz ich otoczeni.	- opracowanie dokumentacji projektowej, - remont dachu, - przebudowa i remont pomieszczeń wewnątrz budynku, -termomodernizacja budynku świetlicy, - zakup wyposażenia do świetlicy, - wymiana źródła ciepła, - wykonanie instalacji odnawialnych źródeł energii.	Stworzenie przestrzeni do wspólnych spotkań, wypoczynku i rekreacji Likwidacja barier dla niepełnosprawnych	300 000	1 700 000	2024-2028

Karty podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Nazwa przedsięwzięcia	Rewitalizacja obiektów sportowych - Zagospodarowanie i modernizacja terenu boiska sportowego w Kamienniku - Rewitalizacja boiska sportowego w Reńskiej Wsi
Inicjator i podmioty uczestniczące w realizacji przedsięwzięcia	Gmina Kamiennik, jednostki organizacyjne, placówki edukacyjne
Lokalizacja przedsięwzięcia	- boisko sportowe w Kamienniku
Opis problemu	Placówki edukacyjne pełnią ważną funkcję społeczną i kształtują atrakcyjność funkcji mieszkaniowej. Obecne rozwiązania w zakresie infrastruktury sportowej nie spełniają oczekiwań uczniów, rodziców i mieszkańców. Ogranicza to możliwość korzystania z przestrzeni i obiektów szkolnych, zarówno przez dzieci, jak i mieszkańców.
Cel główny projektu	Poprawa warunków życia mieszkańców w sferze społecznej związanej z edukacją, rekreacją i sportem.
Opis przedsięwzięcia	Zadanie zakłada modernizację boisk jako miejsca aktywności sportowej i rekreacyjnej uczniów i innych mieszkańców gminy. Planuje się realizację: - remont, przebudowa i termomodernizacja szatni sportowej - budowa sceny widowiskowej, - modernizacja boiska sportowego, - budowa boiska wielofunkcyjnego, - budowa parkingu i dróg dojazdowych, - wykonanie obiektów małej architektury i modernizacja istniejących, - nasadzenia
Spójność z celami rewitalizacji	Cel strategiczny 2 – rozwój Infrastruktury społecznej oraz tworzenie nowych warunków dla tworzenia strefy społecznej i gospodarczej. Cel operacyjny 2.1 – Efektywne zagospodarowanie przestrzeni publicznych i zwiększenie ich funkcjonalności. 2.1.2.Modernizacja placów zabaw, boisk sportowych i innych obiektów zapewniających możliwość spędzania czasu wolnego
Wskaźniki rezultatu	Liczba obiektów zrewitalizowanych. Przewiduje się do 2030 roku wykonanie rewitalizacji jednego obiektu.
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Zapewniona zostanie dostępność architektoniczna, szczególnie poprzez projektowanie przestrzeni wolnych od barier.
Czas realizacji	2024-2030
Szacowana całkowita wartość przedsięwzięcia w zł	7 000 000 zł.
Potencjalne źródła finansowania	- ze źródeł krajowych publicznych - funduszy UE: EFRR, EFS, FS

Nazwa przedsięwzięcia	Rewitalizacja placówek publicznych w Gminie Kamiennik - Rewitalizacja budynku świetlicy wiejskiej w Szklarach - Rewitalizacja budynku świetlicy wiejskiej w Kłodoboku - Rewitalizacja budynku świetlicy wiejskiej w Karłowicach Wielkich - Rewitalizacja budynku świetlicy wiejskiej w Wilemowicach - Rewitalizacja budynku świetlicy wiejskiej w Cieszanowicach - Rewitalizacja byłego budynku przedszkolnego z przeznaczeniem na dom spotkań w Kamienniku - Rewitalizacja byłego budynku przedszkolnego z przeznaczeniem na dom spotkań w Szklarach
Inicjator i podmioty uczestniczące w realizacji przedsięwzięcia	Gmina Kamiennik, jednostki organizacyjne, placówki edukacyjne
Lokalizacja przedsięwzięcia	Świetlice wiejskie - świetlica w Szklarach - świetlica w Kłodoboku - świetlica w Karłowicach Wielkich - świetlica w Wilemowicach - świetlica w Cieszanowicach - zmiana przeznaczenia byłego przedszkola na dom spotkań w Szklarach - zmiana przeznaczenia byłego przedszkola na dom spotkań w Kłodoboku
Opis problemu	W celu poprawy negatywnych zjawisk społecznych planuje się przeprowadzić rewitalizację świetlic wiejskich, przedszkoli i szkół, które mają istotne znaczenie dla mieszkańców gminy. To podstawowe instytucje edukacyjne, które zapewniają dostęp do wiedzy i umiejętności. Obiekty te odgrywają istotną rolę w życiu społeczności wiejskich i są miejscami, gdzie mieszkańcy gminy spotykają się, uczą, integrują i rozwijają. Dlatego ich istnienie i jakość są ważne dla dobra wspólnoty. W tych budynkach publicznych obserwuje się brak przystosowania Infrastruktury do swobodnego korzystania przez osoby z niepełnosprawnościami. Placówki te nie są w dostateczny sposób ocieplone i wymagają termomodernizacji w celu poprawy walorów estetycznych jak również do zmniejszenia utraty ciepła a co za tym idzie do zmniejszenia niskiej emisji. Modernizacja infrastruktury polepszy warunki do zabawy, edukacji, kultury, sportu i rekreacji.
Cel główny projektu	- udostępnienie obiektów dla osób z niepełnosprawnością - poprawa warunków termicznych - modernizacja Infrastruktury towarzyszącej
Opis przedsięwzięcia	- zapewnienie dostępu do budynków i pomieszczeń publicznych osobom niepełnosprawnym. To oznacza tworzenie odpowiednich wejść, drzwi o odpowiedniej szerokości, podjazdów i wind dla osób na wózkach inwalidzkich, a także zapewnienie odpowiednich schodów i poręczy. - przystosowane toalet dla osób na wózkach - edukacja i podnoszenie świadomości społecznej na temat potrzeb i wyzwań osób z niepełnosprawnością
Spójność z celami rewitalizacji	Cel strategiczny 2 – rozwój Infrastruktury społecznej oraz tworzenie nowych warunków dla tworzenia strefy społecznej i gospodarczej. Cel operacyjny 2.2 – Poprawa stanu Infrastruktury społecznej, w tym poprawa jakości obiektów. 2.2.1.Modernizacja i remonty budynków użyteczności publicznej oraz ich otoczenia.
Wskaźniki rezultatu	Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Planuje się na koniec 2030 roku przeprowadzenie rewitalizacji w 7 obiektach
Czas realizacji	2024-2030

Szacowana całkowita Wartość przedsięwzięcia w zł	15 500 000 zł. gdzie: Świetlice wiejskie - świetlica w Szklarach – 2 000 000,00 zł - świetlica w Kłodoboku – 2 000 000,00 zł - świetlica w Karłowicach Wielkich – 2 000 000,00 zł - świetlica w Wilemowicach – 1 500 000,00 zł - świetlica w Cieszanowicach – 1 000 000,00 zł - zmiana przeznaczenia byłego przedszkola na dom spotkań w Kamienniku – 3 500 000,00 zł. - zmiana przeznaczenia byłego przedszkola na dom spotkań w Szklarach – 3 500 000,00 zł.
Potencjalne źródła finansowania	- ze źródeł krajowych publicznych - funduszy UE: EFRR, EFS, FS

Nazwa przedsięwzięcia	Rewitalizacja obiektu przemysłowego
Inicjator i podmioty uczestniczące w realizacji przedsięwzięcia	Gmina Kamiennik, jednostki gminne
Lokalizacja przedsięwzięcia	- ZGKiM w Kamienniku
Opis problemu	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej znajduje się na byłych terenach Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w Kamienniku. Zlokalizowane są tu obiekty magazynowo-gospodarcze obecnie wykorzystywane oraz nieużytkowane budynki po byłym RSP które klasyfikują się do modernizacji. Teren jest zaniedbany i niewykorzystany.
Cel główny projektu	Modernizacja obiektów umożliwi magazynowanie materiałów w sposób bezpieczny i wygodny. Stworzy to również możliwość poszerzenia działalności i zatrudnienia większej ilości osób w tym z niepełnosprawnością.
Opis przedsięwzięcia	- rozbiórka nieużytkowanych obiektów po byłej RSP, - modernizacja, przebudowa i remont obiektów ZGKiM, - budowa parkingu oraz wiat i obiektów magazynowo-gospodarczych, - zakup wyposażenia do ZGKiM.
Spójność z celami rewitalizacji	Cel strategiczny 2 – rozwój Infrastruktury społecznej oraz tworzenie nowych warunków dla tworzenia strefy społecznej i gospodarczej. Cel operacyjny 2.2 – Poprawa stanu Infrastruktury społecznej, w tym poprawa jakości obiektów. 2.2.1.Modernizacja i remonty budynków użyteczności publicznej oraz ich otoczenia.
Wskaźniki rezultatu	Liczba obiektów w których przeprowadzono rewitalizację. Planuje się do końca 2030 roku przeprowadzenie rewitalizacji 1 obiektu.
Czas realizacji	2024-2030
Szacowana całkowita Wartość przedsięwzięcia w zł	- teren ZGKiM – 3 500 000,00 zł.
Potencjalne źródła finansowania	- ze źródeł krajowych publicznych - funduszy UE: EFRR, EFS, FS

Nazwa przedsięwzięcia	Rewitalizacja i zmiana przeznaczenia byłej mleczarni na budynek mieszkalny
Inicjator i podmioty uczestniczące w realizacji przedsięwzięcia	Gmina Kamiennik, jednostki komunalne
Lokalizacja przedsięwzięcia	- była mleczarnia w Kamienniku
Opis problemu	Nieużytkowany budynek byłej mleczarni w Kamienniku można wykorzystać po przeprowadzeniu rewitalizacji na budynek mieszkalny z dostosowaniem dla osób niepełnosprawnych. W gminie Kamiennik brakuje mieszkań Komunalnych.
Cel główny projektu	Modernizacja byłej mleczarni i stworzenie mieszkań komunalnych z przystosowaniem dla osób z niepełnosprawnością.
Opis przedsięwzięcia	- przebudowa i zmiana sposobu użytkowania budynku na cele mieszkaniowe
Spójność z celami rewitalizacji	Cel strategiczny 2 – rozwój Infrastruktury społecznej oraz tworzenie nowych warunków dla tworzenia strefy społecznej i gospodarczej. Cel operacyjny 2.2 – Poprawa stanu Infrastruktury społecznej, w tym poprawa jakości obiektów. 2.2.1.Modernizacja i remonty budynków użyteczności publicznej oraz ich otoczenia.
Wskaźniki rezultatu	Liczba budynków mieszkalnych. Planuje się do końca 2030 roku oddanie jednego budynku mieszkalnego.
Czas realizacji	2024-2030
Szacowana całkowita Wartość przedsięwzięcia w zł	Przebudowa i zmiana sposobu użytkowania budynku byłej mleczarni w Kamienniku na budynek mieszkalny – 3 500 000,00 zł.
Potencjalne źródła finansowania	- ze źródeł krajowych publicznych - funduszy UE: EFRR, EFS, FS

8.UZUPEŁNIAJĄCE PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYNE

Poza podstawowymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi, w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Kamiennik ujęta została lista przedsięwzięć uzupełniających. Przedsięwzięcia te odgrywają niezwykle istotną rolę w procesie rewitalizacji przede wszystkim dlatego, że wpisują się w cele i kierunki działania określone w GPR, przez co ich realizacja w znaczącym stopniu przyczynić się może do przeciwdziałania zidentyfikowanym problemom, wyeksponowania potencjałów podobszarów rewitalizacji, zwiększenia poziomu integracji i aktywności społecznej mieszkańców oraz szeregu innych korzyści o charakterze gospodarczym, środowiskowym i przestrzenno-funkcyjnym. Biorąc pod uwagę zapisy Ustawy o rewitalizacji każda gmina zobligowana jest do tego, aby po uchwaleniu gminnego programu rewitalizacji niezwłocznie wprowadzić zaplanowane do realizacji przedsięwzięcia własne gminy do wieloletniej prognozy finansowej i tym samym zabezpieczyć środki na ich sfinansowanie. Mając na uwadze szerokie spektrum zadań własnych realizowanych przez Gminę Kamiennik ujęcie wszystkich przedsięwzięć rewitalizacyjnych na liście podstawowej i tym samym zabezpieczenie środków finansowych na ich realizację wiązałby się z koniecznością odstąpienia od realizacji innych zadań własnych gminy, które są równie ważne gdyż zaspokajają potrzeby zbiorowe mieszkańców gminy. Z tego też względu gmina będzie dążyła do pozyskiwania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych (krajowych, unijnych), które umożliwią realizację projektów nie tylko ujętych na liście podstawowej, ale również wpisanych na listę uzupełniającą. Ponadto jeżeli w czasie obowiązywania GPR Gminy Kamiennik, okaże się, że pozyskanie środków na dane przedsięwzięcie będzie wymagało jego wprowadzenia na listę przedsięwzięć podstawowych dokonana zostanie aktualizacji dokumentu prowadzonych na obszarze rewitalizacji. W związku z powyższym w ramach interwencji rewitalizacyjnej, na terenie

gminy mogą być wdrażane także projekty uzupełniające oraz komplementarne do podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, ukierunkowane w szczególności na:

1. działania na rzecz wzmocnienia potencjału społecznego i zawodowego lokalnych społeczności,
2. działania na rzecz integracji osób, rodzin, grup wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym z zastosowaniem aktywnej integracji,
3. działania służące integracji społeczno-zawodowej osób z niepełnosprawnościami,
4. zagospodarowanie przestrzeni publicznych, w tym roboty budowlane w obiektach wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia w celu zaspokajania różnych potrzeb społeczności lokalnej,
5. modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej, likwidacja niskiej emisji poprzez wymianę lub modernizację indywidualnych źródeł ciepła oraz budowa instalacji OZE w modernizowanych energetycznie budynkach,
6. budowa lub przebudowa niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej (np. wiaty, parki, place zabaw, skwery, oświetlenie, boiska),
7. wzmocnianie kapitału społecznego poprzez inicjatywy rozwijające potencjał lokalnych społeczności, organizacja wydarzeń aktywizujących mieszkańców, promocja lokalnego dziedzictwa historycznego, przyrodniczego i kulturowego,
8. działania na rzecz zachowania elementów lokalnego dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego, w tym przebudowa niekomercyjnej infrastruktury społeczno-kulturalnej,
9. wspieranie rozwoju przedsiębiorczości lokalnej poprzez dofinansowanie zakładania i rozwoju firm, tworzących nowe miejsca pracy,
10. podejmowanie lub rozwijanie działalności gospodarczych w zakresie wytwarzania produktów lokalnych bądź świadczenia usług lokalnych (w tym produkty spożywcze, kulinarne, drobne rzemiosło, rękodzieło, działalność artystyczna),
11. akcje edukacyjne we współpracy z instytucjami rynku pracy i otoczenia przedsiębiorczości kształtujące postawy przedsiębiorcze,
12. przeciwdziałanie bezrobociu, rozwój przedsiębiorczości i aktywizację zawodową mieszkańców,
13. przeciwdziałanie przestępczości oraz poprawa poziomu bezpieczeństwa publicznego,
14. integracja i aktywizacja mieszkańców oraz zwiększenie ich partycypacji w życiu publicznym,
15. rozwój istniejącej infrastruktury technicznej i społecznej,
16. poprawa poziomu dostępności oraz jakości różnego rodzaju usług publicznych,
17. tworzenie odpowiednich warunków dla prowadzenia działalności gospodarczej,

9. OPIS POWIĄZAŃ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Na poziomie kraju

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Strategia jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego to zbiór wspólnych wartości, zasad współpracy rządu i samorządów oraz partnerów społeczno-gospodarczych na rzecz rozwoju kraju i województw. Dokument określa systemowe ramy prowadzenia polityki regionalnej zarówno przez rząd wobec regionów, jak i wewnątrzregionalne.

Głównym celem strategii jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego kraju, co stworzy warunki do wzrostu dochodów

mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.

Cel 1 Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym

Cel 2 Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych

Cel 3 Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Kamiennik jest zgodny z zapisami Strategii oraz realizuje jej cele.

Główne założenia GPR zostały osadzone w rozwoju społecznym poprzez sport i rekreację. W związku z tym zaplanowane działania odnoszą się do powyższych celów strategicznych.

Na poziomie regionalnym

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego (PZPWO)

Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030

W Strategii określono następujące cele:

Cel strategiczny 1: Człowiek i relacje – Mieszkańcy gotowi na wyzwania i tworzący otwartą wspólnotę

- ✓ Cele operacyjne:
  - Trwałe więzi społeczne
  - Wykwalifikowani mieszkańcy
  - Rozwinięte i dostępne usługi
  - Bezpieczny region

Cel strategiczny 2: Środowisko i rozwój – Środowisko odporne na zmiany klimatyczne i sprzyjające rozwojowi

- ✓ Cele operacyjne:
  - Opolskie zeroemisyjne
  - Wysokie walory przyrodniczo-krajobrazowe
  - Przyjazne środowisko i racjonalna gospodarka zasobami

Cel strategiczny 3: Silna gospodarka – Gospodarka inteligenta wzmacniająca konkurencyjność regionu

- ✓ Cele operacyjne:
  - Gospodarka otwarta na współpracę
  - Silne branże
  - Region dostępny komunikacyjnie
  - Ceniona marka regionu

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Kamiennik na lata 2023-2033 jest zgodny z zapisami Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030 oraz bezpośrednio realizuje jej cele. W związku z tym zaplanowane działania odnoszą się do powyższych celów strategicznych.

Na poziomie gminnym

W Gminnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Kamiennik przeanalizowano dokumenty strategiczne, których zakres jest zbieżny z planowaną interwencją rewitalizacyjną zgodnie z art.15 ust. 1 pkt 2 ustawy GPR , tj.

- strategia rozwoju gminy,
- studium,
- strategia rozwiązywania problemów społecznych.

2. Strategia rozwoju gminy

W strukturze Strategii Rozwoju Gminy Kamiennik wyodrębnione zostały następujące **Obszary**:

MIESZKAŃCY → którego działania ukierunkowane są przede wszystkim na zapewnienie jak najlepszej jakości życia mieszkańców gminy, co zostanie zapewnione poprzez zrównoważony rozwój regionu zarówno w aspekcie społecznym, gospodarczym i środowiskowym. Działania obejmują także gości przybywających na teren gminy w celu spędzenia wolnego czasu;

ŚRODOWISKO → którego działania będą koncentrować się nie tylko na ochronie oraz racjonalnym korzystaniu z zasobów środowiska naturalnego ale również przyczyniających się do poprawy jakości życia mieszkańców gminy;

GOSPODARKA → którego głównym celem jest wspieranie rozwoju zrównoważonego, który będzie następował z poszanowaniem zasobów środowiska naturalnego, zaś jego efekty będą stanowić podstawę dobrobytu mieszkańców gminy;

WSPÓŁCZESNA INFRASTRUKTURA → którego głównym celem jest wspieranie dostępu do nowoczesnej struktury oraz korzystania z zasobów cyfrowych.

Realizacja tak nakreślonej wizji wymaga sformułowania strategicznych celów:

- Poprawa standardu życia mieszkańców gminy
- Wysoka jakość środowiska przyrodniczego, krajobrazu i przestrzeni zamieszkania oraz świadomości ekologicznie mieszkańcy gminy
- Tworzenie zrównoważonych warunków dla rozwoju gospodarczego gminy
- Współczesna infrastruktura i szeroki dostęp do usług cyfrowych.

Realizacja wizji gminy jako miejsca zamieszkanego przez ludzi przestrzegających praw, aktywnych, gospodarnych, odpowiedzialnych, tolerancyjnych oraz ceniących także dobra kultury jest zadaniem otwartym i wymaga niejednorazowych przedsięwzięć ale planowych wieloletnich działań. Znajomość aktualnej sytuacji gminy pozwala na wskazanie kierunków działań, które należy podjąć w perspektywie nadchodzących lat. Podstawą do stworzenia bazy mogą być istniejące aktualnie placówki oświatowe oraz kluby i świetlice, których celem będzie:

- pielęgnowanie tradycji lokalnej - ochrona od zapomnienia tradycji, obrzędów i zwyczajów
- zachowanie bazy w zakresie kultury materialnej ludności gminy
- gromadzenie dorobku intelektualnego, kulturalnego mieszkańców gminy
- integracja kultury różnych narodowości
- promowanie patronatu nad imprezami kulturalnymi
- poszerzenie ofert rekreacyjno-sportowych dla mieszkańców gminy

Zagadnienia przedstawione w Strategii i związane z rewitalizacją dotyczą wymiaru: społecznego, gospodarczego i środowiskowego. Z tego wynika że spójność pomiędzy Gminnym Programem Rewitalizacji Gminy Kamiennik a Strategią Rozwoju są wzajemnie dopasowane.

Przedsięwzięcia wyznaczone w Gminnym Programie Rewitalizacji są zgodne z przedstawionymi kierunkami i celami działań w strategii i tak:

- Obszar **MIESZKAŃCY** jest zgodny z założeniami Gminnego Programu Rewitalizacji odwołującymi się do poprawy sytuacji na rynku pracy, wzmocnienia kapitału ludzkiego oraz aktywizacji kapitału społecznego.

2. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kamiennik

Podstawową funkcją studium gminnego jest ustalenie (na prawach wyłączności) polityki przestrzennej gminy, rozumianej jako cele rozwoju gminy, z uwzględnieniem uwarunkowań tego rozwoju. Studium wytycza kierunki rozwiązań dla planów miejscowych. W odróżnieniu od miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego – studium nie jest aktem prawa miejscowego. Jest natomiast opracowaniem planistycznym, sporządzanym zawsze (również w przypadku zmiany studium), w granicach administracyjnych gminy. Studium stanowi merytoryczną podstawę dla planów miejscowych, ustala lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego,

warunki realizacji zadań inwestycyjnych ponadlokalnych, w tym inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym i wojewódzkim, ujętych w planie zagospodarowania województwa. Umożliwia koordynację wszelkich działań przestrzennych na poziomie gminy i ponadlokalnym.

W Studium wyznaczono m.in.: obszary na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego:

- wszystkie tereny sportu i rekreacji,
- tereny komunikacji - drogi (ulice) publiczne: krajowe, powiatowe, gminne oraz gminne drogi i ulice wewnętrzne,
- parkingi publiczne,
- publiczne tereny zieleni urządzonej – skwery i zieleńce przyuliczne.
- Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji.

3. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wieloletnim dokumentem programowym, który ma ogromne znaczenie dla bezpieczeństwa społecznego mieszkańców Gminy Kamiennik a w szczególności grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Pogłębiające się zjawisko wykluczenia osób starszych, samotnych i niepełnosprawnych związane jest z problemami egzystencjalnymi, z niedostatkiem materialnym, uzależnieniami a nawet przemocą w rodzinie, to trudne problemy społeczne, które stoją do rozwiązania przed władzami samorządowymi oraz instytucjami pomocy społecznej na poziomie lokalnym. Od skuteczności ich rozwiązywania zależy funkcjonowanie wspólnoty samorządowej, jaką stanowi Gmina.

W Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wyznaczono działania:

1. Wzmocnienie działalności na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.
  - 1.1. Rozszerzanie oferty usług na rzecz ludzi starszych i niepełnosprawnych (Caritas);
  - 1.2. Wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych poprzez udzielenie świadczeń w postaci usług opiekuńczych;
  - 1.3. Kierowanie do placówek zapewniających całodobową opiekę, tzn.: domy pomocy społecznej;
  - 1.4. Działania kulturalno – edukacyjne na rzecz osób starszych np. współpraca ze Związkiem Emerytów i Rencistów (organizacja wyjazdów na „Dzień seniora”, wycieczki do miejsc kultu religijnego);
  - 1.5. Dbanie o zdrowie i bezpieczeństwo osób starszych, samotnych i niepełnosprawnych (rozdawanie maseczek oraz kopert życia, uruchomienie telefonu dyżurnego, itp.);
  - 1.6. Pomoc w uzyskaniu świadczeń emerytalno – rentowych osobom kwalifikującym się do ich otrzymywania;
  - 1.7. Pomoc w załatwianiu formalności związanych z ustaleniem stopnia niepełnosprawności;
2. Wspomaganie rodzin oraz zapobieganie występowania trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej
  - 2.1. Objęcie opieką i wsparciem rodzin poprzez asystenta rodziny.
  - 2.2. Kierowanie rodzin i osób do poradni specjalistycznych działających na rzecz rodzin dysfunkcyjnych.
  - 2.3. Zapobieganie wszelkim przejawom ich wykluczenia i dyskryminacji.
  - 2.4. Zapewnienie wsparcia rodzinom przeżywającym trudności w wypełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych przez pracowników socjalnych, pedagoga szkolnego,

- psychologa, wychowawców oraz rozpowszechnianie wiedzy na temat właściwego wypełniania obowiązków rodzicielskich.
- 2.5. Przeciwdziałanie zachowaniom ryzykownym dzieci i młodzieży.
  3. Minimalizacja zjawisk społecznych takich jak: ubóstwo, bezrobocie, uzależnienia, bezdomność oraz promowanie zdrowego stylu życia.
    - 3.1. Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Nysie. w zakresie aktywizacji zawodowej bezrobotnych mieszkańców gminy, poprzez organizowanie prac społecznie – użytecznych, robót publicznych itp.
    - 3.2. Świadczenie pomocy pieniężnej i niepieniężnej osobom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej.
    - 3.3. Podjęcie współpracy z pracodawcami prowadzącymi działalność gospodarczą na terenie gminy w celu pozyskiwania miejsc pracy.
    - 3.4. Kierowanie osób uzależnionych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
    - 3.5. Udzielenie schronienia osobom bezdomnym.
    - 3.6. Zapobieganie zjawiska bezdomności.
    - 3.7. Działanie edukacyjno – profilaktyczne w zakresie promowania zdrowia i badań profilaktycznych.
    - 3.8. Szkolenia grup zawodowych zajmujących się problemami alkoholowymi i tytoniowymi młodych ludzi.
    - 3.9. Podnoszenie kompetencji zawodowych osób zajmujących się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, w tym terapią czy leczeniem uzależnienia od alkoholu i środków psychoaktywnych.
    - 3.10. Organizowanie wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci z rodzin dotkniętych przemocą oraz z problemem alkoholowym.
  4. Działania mające na celu ograniczenie zjawiska przemocy oraz zminimalizowanie dysfunkcyjności tych rodzin.
    - 4.1. Wszczywanie procedury Niebieskiej Karty w rodzinach, w których występuje podejrzenie przemocy w rodzinie.
    - 4.2. Udzielenie wsparcia i pomocy psychologicznej, socjalnej i prawnej rodzinom dotkniętym przemocą.
    - 4.3. Promowanie działań edukacyjnych na temat zjawiska przemocy i agresji.
    - 4.4. Monitorowanie rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty.
    - 4.5. Współpraca interdyscyplinarna między instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
    - 4.6. Podnoszenie kompetencji zawodowych pracowników instytucji udzielających wsparcia osobom doświadczającym przemocy w rodzinie oraz współpracującymi ze sprawcami przemocy.

W stosunku do każdego z dokumentów zastosowano analogiczną technikę badania powiązań i ich przedstawienia w GPR. Oceniono jego aktualność, zbieżność założeń z GPR i wskazano rekomendowane zmiany, jeśli były potrzebne.

Stwierdzono, że dokumenty strategiczne: studium oraz strategia rozwiązywania problemów społecznych są aktualne i mają powiązanie z GPR a tym samym posiadają części wspólne.

Natomiast strategia rozwoju gminy z 2015 roku pomimo posiadania wspólnych części z GPR powinna zostać zaktualizowana.

10.KOMPLEKSOWOŚĆ I KOMPLEMENTARNOŚĆ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Komplementarność jest niezwykle istotnym elementem Gminnego Programu Rewitalizacji, który znajduje swój wymiar zarówno w spójności zaplanowanych do realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych będących odpowiedzią na zidentyfikowane problemy i bariery rozwojowe, zgodności z określonymi celami rewitalizacji oraz efektywności wydatkowanych środków finansowych na zadania rewitalizacyjne. Komplementarność GPR Gminy Kamiennik rozpatrywana jest na poziomie pięciu aspektów: przestrzennego, problemowego, proceduralno - instytucjonalnego, międzyokresowego i finansowego (źródło finansowania).

10.1.KOMPLEMENTARNOŚĆ PRZESTRZENNA

Wymogiem dla Gminnego Programu Rewitalizacji jest koncentracja przestrzenna działań. Zgodnie z art. 10 ust. 2 ustawy o rewitalizacji obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz nie może być zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic. W gminie Kamiennik wyznaczono obszary zdegradowane i następujące obszary rewitalizacji: R1 – Szklary, R2 – Wilemowice, R3 – Kamiennik, R4 – Cieszanowice, R5 – Kłodobok i R6 – Karłowice Wielkie. Całkowita powierzchnia wyznaczonego obszaru rewitalizacji wynosi 68,596 ha (co stanowi ok. 0,76% całkowitej powierzchni Gminy Kamiennik) oraz zamieszkuje je 580 osób (co stanowi ok. 18,36% ogólnej liczby mieszkańców Gminy Kamiennik).

Zaproponowane projekty dzielą się na projekty ogólne - skierowane do całego obszaru rewitalizacji oraz projekty dedykowane poszczególnym podobszynom rewitalizacji. Projekty rewitalizacyjne odpowiadają na zdiagnozowane problemy oraz wykorzystują zidentyfikowane potencjały. Wszystkie prowadzone działania w ramach programu rewitalizacji mają na celu zmniejszenie zjawisk kryzysowych na obszarze rewitalizacji, a także poza nim. Część projektów rewitalizacyjnych polega na stworzeniu bądź dopełnieniu infrastruktury społecznej na terenie podobszarów. Oddziaływanie takich projektów będzie szersze dzięki czemu będzie można uniknąć sytuacji przenoszenia problemów na inne części gminy. Podkreślić trzeba, że większość tego typu projektów planowana jest do realizacji w centralnej części poszczególnych podobszarów, co umożliwi łatwiejsze dotarcie do obiektów/ przestrzeni wszystkim zainteresowanym osobom.

Gminny Program rewitalizacji Gminy Kamiennik wyznacza obszary rewitalizacji dla których wyznaczone cele, kierunki i działania są zgodne z polityką przestrzenną regionu określonego w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego.

10.2.KOMPLEMENTARNOŚĆ PROBLEMOWA

Komplementarność problemowa oznacza wzajemne dopełnianie się działań sektorowych (np. animacyjno-społecznych, aktywizacyjno-gospodarczych, środowiskowych i inwestycyjnych), co zapewnia wielokierunkowe oddziaływanie na obszar rewitalizacji. Komplementarność problemową w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Kamiennik zapewniono poprzez zgrupowanie projektów rewitalizacyjnych w wiązki, których zakres odpowiada na zdiagnozowane problemy społeczne, gospodarcze, przestrzenne, techniczne i środowiskowe na poszczególnych podobszarach rewitalizacji. Poszczególne wiązki uwzględniają zarówno przedsięwzięcia infrastrukturalne, jak i społeczne, które wzajemnie się dopełniają pomiędzy różnymi sferami tematycznymi. Zaplanowane inwestycje infrastrukturalne służą bowiem celom społecznym, jednocześnie porządkując przestrzeń publiczną, wpływając na zachowanie ładu przestrzennego i docelowo poprawiając jakość życia mieszkańców oraz zwiększając stopień ich aktywizacji.

Zasada komplementarności problemowej wyraża się także w tym, że poszczególne przedsięwzięcia wpisują się w logikę interwencji GPR, realizując jej kierunki działań, cele operacyjne i strategiczne. Wzajemne dopełnianie się przedsięwzięć rewitalizacyjnych, jak również powiązanie ich z celami rewitalizacji zapobiega zjawisku fragmentaryzacji, zapewniając oddziaływanie na obszar rewitalizacji w sposób kompleksowy. W celu nadania przejrzystości komplementarności zaplanowanej interwencji, dla każdej z wypracowanych wiązek projektowych w dokumencie określono zakres, w jakim jest spójna z celami rewitalizacji wynikającymi z GPR.

Tabela 4. Powiązanie projektowanych zadań do rewitalizacji oraz planowane osiągnięcie celów poprzez ich realizację.

Projektowany typ zadania	Zidentyfikowane problemy	Planowane osiągnięcie celów poprzez ich realizację
Modernizacja i zagospodarowanie terenu ZGKiM w Kamienniku	- niska estetyka przestrzeni, zaniedbane elewacje części budynków - brak dostosowania przestrzeni społecznych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	- poprawa warunków pracy
Przebudowa i zmiana sposobu użytkowania budynku byłej mleczarni w Kamienniku na budynek mieszkalny	- brak mieszkań komunalnych - niska estetyka przestrzeni, zaniedbane elewacje części budynków - brak dostosowania przestrzeni społecznych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	- wspieranie polityki społecznej
Rewitalizacja świetlic wiejskich	- niedostateczna aktywność społeczna i kulturalna mieszkańców - niewystarczająca liczba miejsc spotkań i integracji mieszkańców - problemy wychowawcze i niesamodzielność rodzin w tym zakresie - bezrobocie - alkoholizm - brak dostosowania przestrzeni społecznych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	- rozwój współpracy z organizacjami pozarządowymi - wspieranie rozwoju usług kulturalno-edukacyjnych - tworzenie warunków na rzecz wspierania polityki społecznej, zdrowotnej i senioralnej
Rewitalizacja boisk sportowych	- niedostateczna aktywność społeczna i kulturalna mieszkańców - niewystarczająca liczba miejsc spotkań i integracji mieszkańców, - problemy wychowawcze	- rozwój zaplecza sportowo-rekreacyjnego - wspierania polityki społecznej, zdrowotnej i senioralnej

10.3. KOMPLEMENTARNOŚĆ PROCEDURALNO-INSTYTUCJONALNA

Za wdrożenie Gminnego Programu Rewitalizacji odpowiedzialny będzie Wójt Gminy Kamiennika. Gminny Program Rewitalizacji realizowany będzie w ramach struktur organizacyjnych Urzędu Gminy Kamiennik i gminnych jednostek organizacyjnych. Proces rewitalizacji obejmuje także lokalnych partnerów i interesariuszy.

10.4. KOMPLEMENTARNOŚĆ MIĘDZYOKRESOWA

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Kamiennik stanowi kontynuację polityki rozwojowej prowadzonej w gminie Kamiennik.

Wśród projektów, które były realizowane w ubiegłych latach wyszczególnić należy projekty związane z:

- ochroną środowiska np. ograniczenie niskiej emisji, wymiana urządzeń grzewczych na terenie gminy Kamiennik, poprawa efektywności energetycznej,
- zapewnienie mieszkańcom gminy Kamiennik odpowiedniej jakości życia oraz zabezpieczenie ich podstawowych potrzeb.

Zaplanowane do realizacji do 2030 roku projekty w ramach GPR mogą stanowić kontynuację tematyczną podjętych już działań.

10.5. KOMPLEMENTARNOŚĆ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

Proces rewitalizacji mający na celu wyprowadzenie obszaru zdegradowanego z kryzysu jest długotrwały oraz wymaga znacznych nakładów finansowych w celu realizacji założonych projektów rewitalizacyjnych. Bardzo ważnym aspektem jest więc zaangażowanie zróżnicowanych podmiotów i źródeł finansowania, co daje gwarancję ciągłości realizacji założonych projektów. W związku z czym, aby realizować projekty rewitalizacyjne należy angażować zarówno sektor publiczny, jak i prywatny, a także organizacje pozarządowe. Stabilne źródła finansowania zapewniają przeprowadzenie procesu rewitalizacji w sposób kompleksowy, co umożliwi osiągnięcie komplementarności realizowanych przedsięwzięć oraz osiągnięcie efektu synergii. Komercyjnymi źródłami finansowania przedsięwzięć są m.in. kredyty, pożyczki, a ponadto część działań może być wspierana przez przedsiębiorstwa i inne podmioty prywatne oraz pozarządowe. Przez źródła niekomercyjne należy rozumieć środki własne budżetu gminy, a także środki zewnętrzne m.in. fundusze europejskie, a także środki budżetu państwa. Należy także zwrócić uwagę, że fundusze europejskie są wyposażone w dedykowane działania, które można wykorzystać planując i realizując działania rewitalizacyjne.

10.6. PODSUMOWANIE KOMPLEMENTARNOŚCI

Podsumowanie komplementarności w obrębie GPR wykonano w oparciu o proces rewitalizacji jako narzędzia osiągania konkretnych i mierzalnych celów. Do prezentacji komplementarności wykorzystano matrycę w której pokazano wzajemne zależności pomiędzy poszczególnymi celami procesu, wskazując na rodzaj komplementarności je wiążącej.

Poniższa matryca prezentuje poszczególne projekty rewitalizacyjne wraz z przypisanymi im kierunkami działań.

Tabela 5. Podsumowanie komplementarności działań.

Nazwa przedsięwzięcia	Ograniczenie problemów społecznych poprzez zapewnienie wysokiej jakości i dostępnej oferty usług społecznych				Podniesienie jakości przestrzeni publicznych modernizacja infrastruktury w celu zaspokojenia potrzeb różnych grup użytkowników			Poprawa jakości środowiska w oparciu o zrównoważony rozwój	
	Włączenie mieszkańców zagrożonych wykluczeniem społecznej i będących w trudnej sytuacji życiowej	Poprawa dostępności i rozwój usług społecznych dla osób starszych oraz osób ze szczególnymi potrzebami.	Rozszerzenie oferty kulturalno-edukacyjnej dedykowanej dzieciom, młodzieży i seniorom	Stworzenie miejsc aktywnej integracji społecznej	Modernizacja budynków użyteczności publicznej	Zagospodarowanie przestrzeni publicznych bazujące na zasobach przyrodniczych i historycznych obszaru rewitalizacji	Zwiększenie dostępności do obiektów użyteczności publicznej dla wszystkich grup społecznych	Wdrażanie energooszczędnych technologii	Podniesienie świadomości ekologicznej
Modernizacja i zagospodarowanie terenu ZGKiM w Kamienniku									
Przebudowa i zmiana sposobu użytkowania budynku byłej mleczarni w Kamienniku na budynek mieszkalny									
Rewitalizacja boisk sportowych									
Rewitalizacja świetlic wiejskich									

11. SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI WRAZ Z SZACUNKOWYM WSKAZANIEM ŚRODKÓW FINANSOWYCH ZE ŹRÓDEŁ PUBLICZNYCH I PRYWATNYCH

Finansowanie z różnych źródeł (komplementarność finansowa) sprawia, że realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych będzie efektywna i bezpieczna (zwiększa szanse na powodzenie i pełną realizację założeń).

Dywersyfikacja źródeł finansowania daje możliwość korzystania zarówno z funduszy komercyjnych, jak i niekomercyjnych. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne mogą być realizowane przez różnorodne grupy podmiotów tj. przez podmioty z sektora publicznego, prywatnego i pozarządowego. Do pierwszego rodzaju źródeł finansowania (tj. komercyjnych) zalicza się przede wszystkim kredyty, pożyczki, obligacje komunalne. Ponadto wskazuje się, że niektóre działania mogą być wspierane przez środki własne przedsiębiorstw i innych podmiotów prywatnych i pozarządowych. Na etapie realizacji zapisów GPR bardzo istotna jest współpraca różnych podmiotów gwarantująca powodzenie wdrażanych projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Wspomniany drugi rodzaj obejmuje źródła niekomercyjne. Wśród nich największe znaczenie mają środki własne budżetu gminy, fundusze europejskie, środki budżetu Państwa. Należy wspomnieć o tym, że fundusze europejskie są wyposażone w dedykowane działania, które można wykorzystać planując i realizując działania rewitalizacyjne. Poniższa tabela prezentuje przedsięwzięcia rewitalizacyjne wraz z wartością, okresem realizacji oraz źródłami finansowania.

Tabela 6. Szacunkowe ramy finansowe programu rewitalizacji wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych dla przedsięwzięć podstawowych.

Nazwa przedsięwzięcia	Rodzaj przedsięwzięcia	Wnioskodawca	Lata realizacji	Szacowana wartość przedsięwzięcia	Źródła finansowania	Szacowana (ogólna) wartość przedsięwzięcia wraz z źródłami finansowania			
						Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące ze źródeł prywatnych	Pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochodzące z innych źródeł
PODOBSZAR REWITALIZACJI R1 - SZKLARY									
Modernizacja świetlicy wiejskiej w Szklarach wraz z zagospodarowaniem terenu	Infrastrukturalny	Gmina Kamiennik	2024-2030	2 000 000	wkład własny, środki unijne, środki publiczne/ krajowe	300.000		1.700.000	
Modernizacja byłego obiektu przedszkolnego z przeznaczeniem na dom spotkań w Szklarach	Infrastrukturalny	Gmina Kamiennik	2024-2030	3 500 000	wkład własny, środki unijne, środki publiczne/ krajowe	525.000		2.975.000	
PODOBSZAR REWITALIZACJI R2 - WILEMOWICE									
Modernizacja świetlicy wiejskiej w Wilemowicach wraz z zagospodarowaniem terenu	Infrastrukturalny	Gmina Kamiennik	2024-2030	1 500 000	wkład własny, środki unijne, środki publiczne/ krajowe	225.000		1.275.000	
PODOBSZAR REWITALIZACJI R3 - KAMIENNIK									
Zagospodarowanie i modernizacja terenu boiska sportowego w Kamienniku	Infrastrukturalny	Gmina Kamiennik	2024-2030	7 000 000	wkład własny, środki unijne, środki publiczne/ krajowe	1.050.000		5.950.000	
Modernizacja byłego obiektu przedszkolnego z przeznaczeniem na	Infrastrukturalny	Gmina Kamiennik	2024-2030	3 500 000	wkład własny, środki unijne, środki publiczne/ krajowe	525.000		2.975.000	

dom spotkań w Kamienniku									
Modernizacja i zagospodarowanie terenu ZGKiM w Kamienniku	Infrastrukturalny	Gmina Kamiennik	2024-2030	3 500 000	wkład własny, środki unijne, środki publiczne/ krajowe	525.000		2.975.000	
Przebudowa i zmiana sposobu użytkowania budynku byłej młeczarni w Kamienniku na budynek mieszkalny	Infrastrukturalny	Gmina Kamiennik	2024-2030	7 000 000	wkład własny, środki unijne, środki publiczne/ krajowe	1.050.000		5.950.000	
PODOBSZAR REWITALIZACJI R4 - CIESZANOWICE									
Modernizacja świetlicy wiejskiej w Cieszanowicach wraz z zagospodarowaniem terenu	Infrastrukturalny	Gmina Kamiennik	2024-2030	1 000 000	wkład własny, środki unijne, środki publiczne/ krajowe	150.000		850.000	
PODOBSZAR REWITALIZACJI R5 - KŁODOBOK									
Modernizacja świetlicy wiejskiej w Kłodoboku wraz z zagospodarowaniem terenu	Infrastrukturalny	Gmina Kamiennik	2024-2030	2 000 000	wkład własny, środki unijne, środki publiczne/ krajowe	300.000		1.700.000	
PODOBSZAR REWITALIZACJI R6 – KARŁOWICE WIELKIE									
Modernizacja świetlicy wiejskiej w Karłowicach Wielkich	Infrastrukturalny	Gmina Kamiennik	2024-2030	2 000 000	wkład własny, środki unijne, środki publiczne/ krajowe	300.000		1.700.000	

12. SYSTEM ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy o rewitalizacji przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także jej prowadzenie stanowi zadanie własne gminy. Zadania te powinny być realizowane w sposób jawny i przejrzysty, z zapewnieniem aktywnego udziału interesariuszy na każdym etapie, a także w sposób zapobiegający wykluczeniu mieszkańców obszaru rewitalizacji z możliwości korzystania z pozytywnych efektów procesu rewitalizacji.

Wójt gminy

Wójt Gminy kieruje pracą Urzędu Gminy a tym samym pełni rolę nadzorczą nad całym procesem rewitalizacji.

Zarządzanie GPR będzie odbywać się zatem w ramach istniejących struktur Urzędu Gminy, przez co nie przewiduje się dodatkowych kosztów zewnętrznych na zarządzaniem GPR. Wszystkie projekty inicjowane przez Gminę Kamiennik będą realizowane zgodnie z uchwaloną przez Radę Gminy Wieloletnią Prognozą Finansową oraz budżetami rocznymi. W przypadku projektów planowanych do współfinansowania z funduszy Unii Europejskiej, Wójt Gminy Kamiennik zleci właściwej jednostce organizacyjnej Urzędu Gminy w Kamienniku przygotowanie wniosku aplikacyjnego i wymaganej dokumentacji technicznej. Opisana struktura zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji Gminy Kamiennik oraz systemu jego wdrażania wskazują, że te systemy opierają się na własnych kadrach i zasobach Urzędu Gminy w Kamienniku a realizowane zadania wykonywane będą w ramach obowiązków służbowych zaangażowanych w nie pracowników. Dlatego nie przewiduje się odrębnego budżetu na pokrycie kosztów zarządzania GPR.

Zgodnie z art. 7 ust. 4 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące od dnia uchwalenia Gminnego Programu Rewitalizacji, Rada Gminy zobowiązana jest podjąć uchwałę w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji. Komitet ten stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami Gminy oraz sprawuje funkcję opiniotwórczo-doradczą w sprawach związanych z wdrażaniem Gminnego Programu Rewitalizacji. Tworzą go osoby reprezentujące wszystkich interesariuszy rewitalizacji przed organami władz Gminy Kamiennik. Do minimalnego zakresu uprawnień i zadań Komitetu należy zaopiniowanie, sporządzonej przez Wójta, oceny aktualności i stopnia realizacji GPR. Do pozostałych zadań Komitetu należy m.in.: podejmowanie działań mających wpływ na proces rewitalizacji na każdym etapie i poziomie prac nad Programem, sprawowanie nadzoru, monitorowanie i ewaluacja działań rewitalizacyjnych. Szczegółowe zasady funkcjonowania Komitetu określa się w regulaminie Komitetu. Na poniższym schemacie przedstawiono strukturę zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji dla Gminy Kamiennik.

Zespół ds. rewitalizacji

Skład Zespołu ds. rewitalizacji będzie zbliżony do składu zespołu osób wdrażających dokumenty strategiczne i poszerzony o osoby zaangażowane w realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych. W skład Zespołu będą wchodzić zatem kierownicy poszczególnych wydziałów, komórek i jednostek organizacyjnych, a także przedstawiciele interesariuszy procesu rewitalizacji (przedstawiciele organizacji pozarządowych, przedsiębiorców i mieszkańców).

Celem pracy zespołu jest wspomaganie sporządzania i wdrażania Gminny Program Rewitalizacji. Członkami zespołu są przedstawiciele urzędu gminy, których działalność związana jest ściśle z tworzeniem oraz realizacją programu rewitalizacji w gminie.

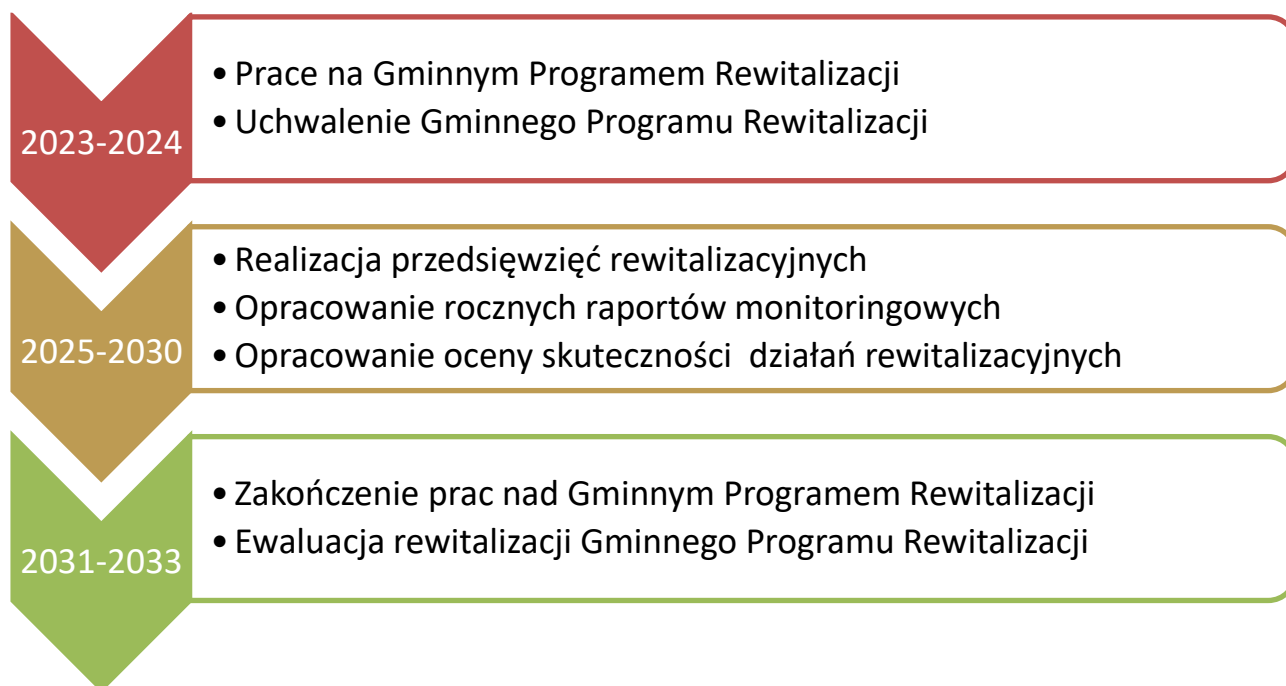
Zakres zadań Zespołu obejmuje w szczególności:

- gromadzenie, dostarczanie i analizowanie danych niezbędnych do opracowania GPR oraz jego realizacji (w tym przy wykorzystaniu Systemu Informacji Przestrzennej);
- identyfikowanie problemów i wskazywanie możliwości eliminowania przeszkód w realizacji zadań;
- inspirowanie i zgłaszanie projektów;
- rekomendowanie propozycji zmian do GPR;
- współpracę przy wdrażaniu projektów rewitalizacyjnych,

- upowszechnienie informacji o GPR za pośrednictwem strony internetowej Urzędu Gminy w Kamienniku;
- monitorowanie projektów realizowanych w ramach GPR.

Harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji

Gminny Program Rewitalizacji jest programem wieloletnim. Okres realizacji procesu rewitalizacji objętego niniejszym Programem wynosi 10 lat. Rok 2023 jest rokiem rozpoczynającym cały proces rewitalizacji oraz kończącym prace nad przygotowywaniem dokumentu, w tym roku prace dotyczące Komitetu Rewitalizacji i Zespołu ds. rewitalizacji. Realizacja zadań rewitalizacyjnych zawartych w GPR rozpoczyna się w 2024 roku.

13. SYSTEM MONITORINGU, OCENY SKUTECZNOŚCI I WPROWADZANIA MODYFIKACJI DO PROGRAMU REWITALIZACJI

Monitoring zmierza do oceny stopnia wdrożenia założeń rewitalizacji określonych w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Kamiennik. Źródłem weryfikacji będą dane statystyczne oraz dane źródłowe. Źródłem danych pozwalających weryfikować osiąganie celów rewitalizacji (wskaźników) będą informacje gromadzone przez Zespół ds. rewitalizacji. Wyniki monitoringu będą realizowane jako sprawozdania z realizacji GPR-u.

Przesłankami do wprowadzenia zmian w treści GPR są modyfikacje wytycznych w systemie rewitalizacji opracowanych przez Ministerstwo czy rekomendacje zawarte w raporcie ewaluacyjnym. Inicjatorem może być zespół ds. rewitalizacji, radni miejscy lub wójt. Podmiot wnioskujący o dokonanie zmian w GPR powinien złożyć na piśmie propozycję zmian. Przygotowanie projektu zmiany należy do obowiązków zespołu ds. rewitalizacji, który przedkłada go do konsultacji i zaopiniowania wójtowi do ostatecznego zatwierdzenia. Wójt przekazuje projekt zmodyfikowanego Programu Rewitalizacji do uchwalenia Radzie Gminy.

Monitorowanie GPR polegać będzie na systematycznym gromadzeniu i analizowaniu wiarygodnych danych dotyczących wyznaczonych obszarów objętych działaniami rewitalizacyjnymi oraz formułowaniem na ich podstawie ocen skuteczności i efektywności tychże procesów. Prowadzone w ramach monitoringu czynności będą miały na celu przede wszystkim zapewnienie zgodności działań wynikających z programu względem przyjętych założeń, na tle zdiagnozowanej sytuacji

problemowej. Proces monitorowania odnosi się zarówno do wskaźników, które pozwalają określić stan obszarów objętych rewitalizacją, tempo i kierunek zachodzących zmian w wymiarze ogólnym, jak również postęp w zakresie wdrażania poszczególnych projektów rewitalizacyjnych.

Poniżej przedstawiono wykaz wskaźników określających postęp w osiągnięciu celów rewitalizacji wraz z odniesieniem do źródeł ich pomiaru. Wartość bazowa wskaźników określających postęp w osiągnięciu celów rewitalizacji wynika z diagnozy obszaru rewitalizowanego. W ramach przyjętej metodologii monitoringu GPR, dla wskaźników nie wyznaczono wartości docelowej. Badana będzie ich zmiana w stosunku do wartości początkowej (wzrost lub spadek). Takie podejście pozwoli na optymalną obserwację zachodzących zmian. Obszarem badania wartości poszczególnych wskaźników, każdorazowo są wyznaczone obszary rewitalizacji.

Tabela 7. Wskaźniki Gminnego Programu Rewitalizacji.

Cel	Opis wskaźnika	Jedn.	Wartość bazowa		Oczekiwany trend	Źródło danych
			Obszar 1	Obszar 2		
Poprawa warunków i jakości życia społeczności lokalnej	Procent osób w wieku poprodukcyjnym	%	Obszar 1	26,6	spadek	Dane JST i GUS
			Obszar 2	15,0	spadek	
			Obszar 3	24,6	spadek	
			Obszar 4	21,0	spadek	
			Obszar 5	20,5	spadek	
			Obszar 6	17,6	spadek	
	Wskaźnik liczby osób korzystających z pomocy społecznej na 10 mieszkańców - bezdomność	Os.	Obszar 1	0	spadek	Dane JST
			Obszar 2	0	spadek	
			Obszar 3	0	spadek	
			Obszar 4	0,08	spadek	
			Obszar 5	0	spadek	
			Obszar 6	0,02	spadek	
Rozwój lokalnej przedsiębiorczości oraz zwiększenie aktywności gospodarczej mieszkańców	Podmioty gospodarki narodowej	Szt.	Obszar 1	42	wzrost	Dane JST i GUS
			Obszar 2	7	wzrost	
			Obszar 3	48	wzrost	
			Obszar 4	12	wzrost	
			Obszar 5	18	wzrost	
			Obszar 6	64	wzrost	
Poprawa stanu środowiska naturalnego	Ilość wyrobów zawierających azbest	Mg	Obszar 1	78,46	spadek	Dane JST
			Obszar 2	24,11	spadek	
			Obszar 3	56,50	spadek	
			Obszar 4	39,10	spadek	
			Obszar 5	28,57	spadek	
			Obszar 6	26,04	spadek	
Poprawa jakości technicznej infrastruktury	Długość nowych odcinków ścieżek rowerowych zrealizowanych od 2024 r.	km	Obszar 1	0	wzrost	Dane JST
			Obszar 2	0	wzrost	
			Obszar 3	0	wzrost	
			Obszar 4	0	wzrost	
			Obszar 5	0	wzrost	
			Obszar 6	0	wzrost	
	Długość zmodernizowanych lub wybudowanych dróg zrealizowanych od 2024	km	Obszar 1	0	wzrost	Dane JST
			Obszar 2	0	wzrost	
			Obszar 3	0	wzrost	
			Obszar 4	0	wzrost	
			Obszar 5	0	wzrost	
	Liczba budynków dostosowanych do potrzeb osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	Szt.	Obszar 1	0	wzrost	Dane JST
			Obszar 2	0	wzrost	
			Obszar 3	0	wzrost	
			Obszar 4	0	wzrost	
Obszar 5			0	wzrost		

	zrealizowanych od 2024					
Poprawa jakości przestrzeni oraz rozwój funkcjonalności infrastruktury	Liczba nowych/ przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej zrealizowanych od 2024	Szt.	Obszar 1	0	wzrost	Dane JST
			Obszar 2	0	wzrost	
			Obszar 3	0	wzrost	
			Obszar 4	0	wzrost	
			Obszar 5	0	wzrost	
			Obszar 6	0	wzrost	
	Liczba zmodernizowanych lub przebudowanych budynków i miejsc użyteczności publicznej zrealizowanych od 2024	Szt.	Obszar 1	0	wzrost	Dane JST
			Obszar 2	0	wzrost	
			Obszar 3	0	wzrost	
			Obszar 4	0	wzrost	
			Obszar 5	0	wzrost	
			Obszar 6	0	wzrost	
Obszar 1 – Szklary						
Obszar 2 – Wilemowice						
Obszar 3 – Kamiennik						
Obszar 4 - Cieszanowice						
Obszar 5 – Kłodobok						
Obszar 6 – Karłowice Wielkie						

Ocena postępów we wdrażaniu Gminnego Programu Rewitalizacji dokonywana w cyklu trzyletnim będzie bazowała na: wskaźnikach statystycznych BDL GUS, danych dostępnych w bazach publicznych tj. KRS, CEIDG, CEPIK, danych gromadzonych przez komórki organizacyjne i jednostki podległe Urzędowi Gminy Kamiennik.

W tabeli poniżej przedstawiono możliwe ryzyka, które mogą wystąpić podczas wdrażania GPR. Do każdego ze wskazanych ryzyk przypisano prawdopodobieństwo wystąpienia w 3 stopniowej skali:
 1 – niskie ryzyko wystąpienia,
 2 – średnie ryzyko wystąpienia,
 3 – ryzyko prawdopodobne.

Tabela 8. Możliwe ryzyka

Rodzaj ryzyka	Prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka	Sposoby rozwiązania sytuacji problemowej
Nieotrzymanie środków finansowych	3 – ryzyko prawdopodobne	1. Próba dywersyfikacji źródeł finansowania (źródła prywatne, konkursowe, zagraniczne, PPP - partnerstwo publiczno-prywatne) 2. Aktualizacja GPR
Opóźnienia w realizacji przedsięwzięć	2 – średnie ryzyko wystąpienia	1. Odpowiednia konstrukcja umów zakładająca kary umowne i odpowiedzialność wykonawcy za terminowe ukończenie inwestycji/projektu. 2. Bieżący monitoring postępu realizacji przedsięwzięć
Brak chętnych do uczestnictwa w przedsięwzięciach społecznych	2 – średnie ryzyko wystąpienia	1. Wysyłka próśb imiennych do potencjalnych uczestników przez jednostki organizacyjne

		Gminy 2. Osobiste zaangażowanie liderów wybranych grup w proces rekrutacji
--	--	---

Ewaluacja postanowień Gminnego Programu Rewitalizacji

Monitoring i ewaluacja Gminnego Programu Rewitalizacji to procesy nadzorcze, które są niezbędne do prawidłowej i skutecznej realizacji postanowień dokumentu. Proces weryfikacji postanowień GPR będzie bazował na ocenie realizowanych działań zarówno pod kątem osiągnięcia zakładanych wskaźników jak i efektywnego wydatkowania środków publicznych przeznaczonych na przedsięwzięcia rewitalizacyjne. Projekty realizowane z udziałem środków zewnętrznych, będą podlegać monitoringowi instytucji nadrzędnych zgodnie z umową o dofinansowanie i wytycznymi w ramach poszczególnych programów operacyjnych.

W zakresie ewaluacji postanowień Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Kamiennik podjęto decyzję o opracowywaniu wymaganych przez ustawę o rewitalizacji raportów zawierających ocenę aktualności i stopnia realizacji postanowień i celów dokumentu raz na trzy lata od daty wejścia w życie postanowień GPR. Raport ten zawierał będzie: weryfikację osiągnięcia zaproponowanych powyżej wskaźników monitoringu, ogólną ocenę realizacji postanowień dokumentu oraz ewentualne wskazania dotyczące proponowanego zakresu zmian i aktualizacji zapisów dokumentu. Dzięki przeprowadzonym analizom można zidentyfikować obszary wymagające usprawnień, po czym podjąć aktywność w celu ich wdrożenia.

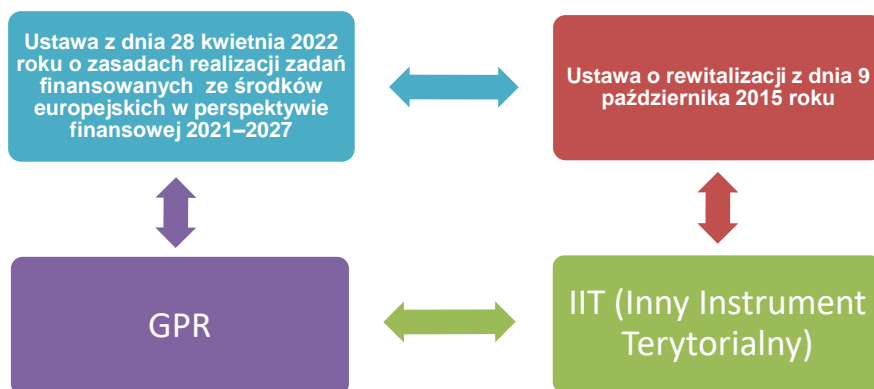
14. GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI JAKO STRATEGIA IIT

Regulacje wykonawcze Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej podają, iż Gminny Program Rewitalizacji powinien obligatoryjnie pełnić funkcję strategii IIT, a dokładnie w odniesieniu do przewidzianych w nich działań finansowanych ze środków polityki spójności¹. W przypadku ubiegania się o możliwość realizacji inwestycji ze środków programu regionalnego FEO 2021-2027 niezbędnym elementem jest proces opiniowania GPR przez Instytucję Zarządzającą FEO 2021-2027. Proces ten ma miejsce na wniosek gminy, przed złożeniem pierwszego projektu rewitalizacyjnego do dofinansowania, zgodnie z procedurą ustanowioną przez IZ².

Przedstawiony poniżej schemat pokazuje powiązania pomiędzy gminnym programem rewitalizacji, a strategią IIT jako szczególnym narzędziem umożliwiającym pozyskiwanie środków z Funduszy Europejskich.

¹ Zasady realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027

² Zgodnie z uchwałą nr 9371/2023 Zarządu Województwa Opolskiego z dnia 24 kwietnia 2023 r. w sprawie przyjęcia Procedury Instytucji Zarządzającej FEO2021-2027 dotyczącej opiniowania Gminnych Programów Rewitalizacyjnych w województwie opolskim.

<p>Elementy obowiązkowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji - opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji - cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań - listę planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych - zaangażowanie (partycypacja) interesariuszy zarówno w proces sporządzania GPR jak i wdrażania jego założeń (art. 5.1 Ustawy o rewitalizacji) 	<p>Elementy obowiązkowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - synteza diagnozy obszaru realizacji instrumentu - cele, jakie mają być zrealizowane w ramach instrumentu - lista projektów realizujących cele - opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych (art. 29 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 w powiązaniu z art. 8)
--	--

Strategia IIT (Innego Instrumentu Terytorialnego) pełni rolę strategii terytorialnej i jest podstawowym dokumentem realizacji działań realizowanych w formule ZIT. Mówią o niej zapisy Ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 roku o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 (Dz. U. 2022 poz. 1079 z późn. zm.).

Przedstawione przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej regulacje wykonawcze (Zasady realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027) wskazują, iż Gminny Program Rewitalizacji Gminy Kamiennik na lata 2023-2033 stanowi jednocześnie strategię IIT, ponieważ w dokumencie zawiera obowiązkowe elementy strategii IIT takie jak:

Tabela 9. Elementy obowiązkowe strategii IIT w odniesieniu do poszczególnych rozdziałów Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Kamiennik

Element obowiązkowy strategii IIT	Zgodność z Gminnym Programem Rewitalizacji Gminy Kamiennik
Synteza diagnozy obszaru realizacji IIT wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, w tym wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych	Rozdział 20. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji Rozdział 4. Diagnoza pogłębiona terenów rewitalizacji
Lista projektów realizujących cele, o których mowa w pkt 2, wraz z informacją na temat sposobu ich wskazania oraz powiązania z innymi projektami;	Rozdział 7. Opis przedsięwzięć rewitalizacji Rozdział 8. Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacji

Cele, jakie mają być zrealizowane w ramach IIT, ze wskazaniem wykorzystanego podejścia zintegrowanego, oczekiwanych wskaźników rezultatu i produktu, powiązanych z realizacją właściwego programu	Rozdział 9. Struktura celów rewitalizacji i kierunków działań odpowiadających celom rewitalizacji
Opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych oraz właściwe podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, podmioty działające na rzecz ochrony środowiska oraz podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji w pracach nad przygotowaniem i wdrażaniem planu działań IIT	Rozdział 13. System monitoringu

„Opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych (..)” jako jeden z obowiązkowych elementów w Strategii IIT odpowiada przepisom zawartym w ustawie o rewitalizacji dotyczącymi uspołecznienia procesu tworzenia i wdrażania gminnego programu rewitalizacji.

Ustawa o rewitalizacji, określa wykaz interesariuszy rewitalizacji, podkreśla formy zaangażowania społeczności lokalnej w proces tworzenia i wdrażania GPR, a także przedstawia podmioty uprawnione do tworzenia komitetu rewitalizacji oraz udziału w procesie opiniowania GPR.

W toku organizacji konsultacji społecznych dotyczących projektu „Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Kamiennik”, będącego dokumentem pełniącym funkcję strategii IIT, zgodnie z Rozporządzeniem ogólnym 2021/1060 oraz ustawą z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027, kierowano się wytycznymi w zakresie zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych oraz właściwych podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska oraz podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób ze specjalnymi potrzebami, równości płci i niedyskryminacji.

W zakresie procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych oprócz standardowych technik partycypacyjnych (konsultacji społecznych, spotkań warsztatowych, zbierania uwag w postaci papierowej, ustnej i elektronicznej) przeprowadzono również procedurę opiniowania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Kamiennik. Zgodnie z zapisami Ustawy o rewitalizacji (Dz. U. 2021 poz. 485) projekt dokumentu skierowano do następujących podmiotów:

- zarządu właściwego powiatu – w zakresie zgodności ze strategią rozwoju powiatu,
- zarządu właściwego województwa – w zakresie zgodności z planem zagospodarowania przestrzennego województwa i strategią rozwoju województwa,
- właściwego wojewody – w zakresie zgodności z zadaniami rządowymi służącymi realizacji celu publicznego określonego w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami,
- właściwych organów wojskowych, ochrony granic oraz bezpieczeństwa państwa – w zakresie wymagań bezpieczeństwa i obronności,
- właściwego komendanta powiatowego (miejskiego) Państwowej Straży Pożarnej – w zakresie ochrony przeciwpożarowej,
- właściwego państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego,
- właściwej gminnej komisji urbanistyczno-architektonicznej,
- operatorów sieci uzbrojenia terenu, w tym zarządców dróg oraz linii i terenów kolejowych,
- Krajowego Zasobu Nieruchomości, o którym mowa w ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. o
- Krajowym Zasobie Nieruchomości (Dz. U. z 2020 r. poz. 1100 i 2127 oraz z 2021 r. poz. 11 i 223) w zakresie sposobu zagospodarowania oraz przedsięwzięć związanych z nieruchomościami wchodzącymi w skład Zasobu Nieruchomości,

Ponadto, na podstawie art. 29 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności,

Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej w powiązaniu z art. 8. zapewniono możliwość i zaangażowano w proces opracowania GPR następujących partnerów: władze lokalne i miejskie oraz instytucje publiczne, partnerów społecznych i gospodarczych, podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie. Wymienione podmioty miały ustawowy termin 14 dni na przedstawienie swojej opinii z uwzględnieniem zasady milczącej zgody. Raport z procesu opiniowania zostanie opublikowany na internetowej stronie gminy oraz w biuletynie informacji publicznej.

15. OKREŚLENIE ZMIAN W UCHWAŁACH, O KTÓRYCH MOWA W ART. 21 UST. 1 USTAWY Z DNIA 21 CZERWCA 2001 R. O OCHRONIE PRAW LOKATORÓW, MIESZKANIOWYM ZASOBIE GMINY I O ZMIANIE KODEKSU CYWILNEGO

Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego implementacja Gminnego Programu Rewitalizacji może prowadzić za sobą szereg zmian podejmowanych uchwałami dotyczących:

-Wieloletnich programów gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy.

-Zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy, w tym zasad i kryteriów wynajmowania lokali, których najem jest związany ze stosunkiem pracy, jeżeli w mieszkaniowym zasobie gminy wydzielono lokale przeznaczone na ten cel.

Przedstawione w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Kamiennik działania projektowe są zgodne ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kamiennik. W związku z powyższym nie przewiduje się konieczności wprowadzenia zmian w wyżej wymienionym dokumencie.

Z uwagi na charakter planowanych przedsięwzięć nie przewiduje się zmian w powyższych uchwałach w przypadku wdrożenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Kamiennik.

16. STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Podstawę prawną do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko stanowią Dyrektywa nr 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.7.2001, str. 30-37), ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022 r., poz. 1029.) oraz ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022 r., poz. 916) ustawa ta dodatkowo uszczegóławia przepisy odnośnie obszarów podlegających ochronie, w szczególności obszarów Natura 2000.

Wójt Kamiennika wystąpił z pismem do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu oraz do Opolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego celem uzyskania niezbędnych decyzji w zakresie uczestnictwa w procedurze Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko oraz uzyskania stosownych opinii i uzgodnień dla projektu dokumentu. W wyniku braku konieczności od przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, wykonano prognozę, która uzyskała pozytywną opinię organów opiniujących.

17. OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH ZMIAN W UCHWALE DOT. KOMITETU REWITALIZACJI

Zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji uchwali Rada Gminy Kamiennik w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące, licząc od dnia uchwalenia Gminnego Programu Rewitalizacji. Komitet Rewitalizacji stanowił będzie forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami Gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełnił będzie funkcję opiniodawczo-doradczą.

Zakłada się, że w strukturach Komitetu Rewitalizacji znajdują się m.in. przedstawiciele mieszkańców obszaru rewitalizacji, organizacji pozarządowych, instytucji publicznych, w tym instytucji kultury i oświaty czy przedsiębiorców działających w obszarze rewitalizacji.

Przewiduje się ewentualną możliwość dokonania zmian w Uchwale regulującej zasady wyboru członków Komitetu Rewitalizacji w celu włączenia przedstawicieli terenu objętego rewitalizacją. Liczebność Komitetu Rewitalizacji może zostać przedyskutowana w przypadku podjęcia zmian w powyższej Uchwale w drodze konsultacji społecznych.

18. SPECJALNA STREFA REWITALIZACJI

Zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji istnieje możliwość ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji w celu zapewnienia sprawnej realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Takie rozwiązanie można wprowadzić na wniosek wójta, burmistrza lub prezydenta miasta za pomocą odrębnej uchwały przyjmowanej przez radę gminy. Uchwała ta stanowi akt prawa miejscowego. Specjalna Strefa Rewitalizacji może zostać wyznaczona w granicach obszaru rewitalizacji, na okres nie dłuższy niż 10 lat, bez możliwości przedłużenia.

Ze względu na specyfikę przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz plany inwestycyjne Gminy Kamiennik, nie przewiduje się ustanawiania Specjalnej Strefy Rewitalizacji na obszarze rewitalizacji.

19. REALIZACJA GPR W ZAKRESIE PLANOWANIA I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Wskazanie zakresu zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Obszar rewitalizacji, jak i całej Gminy Kamiennik objęty jest projektem Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kamiennik. Na podstawie analizy dokumentu, stwierdzono, iż nie wystąpi konieczność wprowadzenia zmian w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wynikających z realizacji GPR, gdyż projektowane przedsięwzięcia są zgodne z polityką przestrzenną przedstawioną w Studium. W wyniku realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych nie nastąpi zmiana funkcji obszarów wskazanych w ww. dokumencie.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Kamiennik poprzez wyznaczenie obszarów rewitalizacji, przypisanie im celów, kierunków i działań, wskazuje zgodność polityką przestrzenną regionu określoną w PZPWO. Powiązania z Planem Zagospodarowania Przestrzennego przedstawiono w rozdziale 9.

Wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany

W granicach obszaru rewitalizacji obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, przyjęte stosownymi uchwałami. Realizacja zadań inwestycyjnych w ramach GPR nie wymaga uchwalenia bądź zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego znajdujących się zarówno w granicach obszaru rewitalizacji, a także poza nim – w przypadku realizacji przedsięwzięć znajdujących się poza obszarem rewitalizacji. W wyniku realizacji GPR nie zmieni się przeznaczenie terenów określonych w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, a planowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne nie naruszą przepisów określonych w tych dokumentach. Istnieją możliwości prawne dla budowy, przebudowy i eksploatacji sieci dystrybucyjnej energii elektroenergetycznej do realizacji zadań określonych w Gminnym Programie Rewitalizacji.

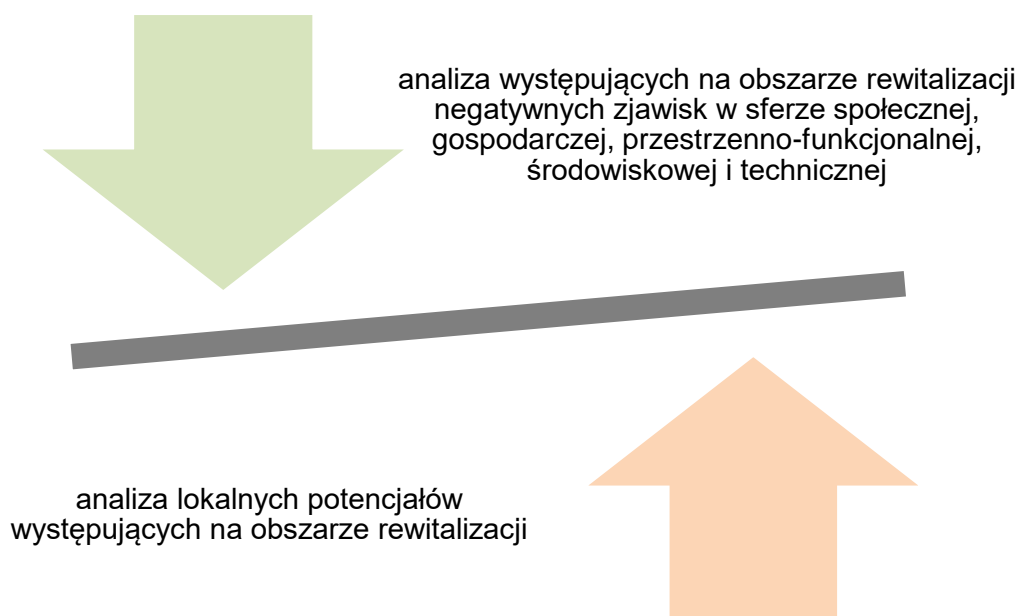
20. SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI

Zgodnie z ustawową definicją rewitalizacja jest procesem, który ma wyprowadzić określone tereny w gminie ze stanu kryzysowego. Stan kryzysowy musi być obiektywnie stwierdzonym faktem, a jego przejawy muszą występować w co najmniej 2 sferach jednocześnie. Zawsze jednym z nich musi być kryzys w sferze społecznej oraz negatywne zjawiska w pozostałych czterech, tj. sferze gospodarczej i środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej bądź technicznej które mają charakter współtowarzyszący. Kryzysy mogą występować wszystkie jednocześnie bądź pojedynczo, w jakiś sposób łącząc się z występującym już na tym obszarze kryzysem w sferze społecznej.

Przygotowując szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji, skoncentrowano się na pogłębieniu podstawowych informacji zgromadzonych w czasie diagnozy stanu gminy, która poprzedzała przygotowanie uchwały o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Diagnoza dotycząca całego obszaru gminy pokazuje tylko ogólne ramy i powiązania obszarów kryzysowych z resztą gminy.

Opracowana pogłębiona diagnoza obszarów rewitalizacji jest podstawą do opracowania części strategicznej programu – określenie wizji, celów strategicznych i celów operacyjnych oraz projektów.

Rysunek 1. *Elementy obligatoryjne szczegółowej diagnozy obszaru rewitalizacji.*

20.1. Analiza negatywnych zjawisk i czynników kryzysowych na obszarach rewitalizacji

Diagnoza koncentracji negatywnych zjawisk społecznych – zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji obejmuje w szczególności kwestie bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Jednak dla trafnej analizy tych zjawisk niezbędne jest opisanie ich tła demograficznego.

20.1.1. Problemy społeczne w obszarze rewitalizacji – tło demograficzne

Gmina Kamiennik ma 3 228 mieszkańców, z czego 50,5% stanowią kobiety, a 49,5% mężczyźni. W latach 2002-2022 liczba mieszkańców zmalała o 16,7%. Średni wiek mieszkańców wynosi 42,8 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa opolskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski.

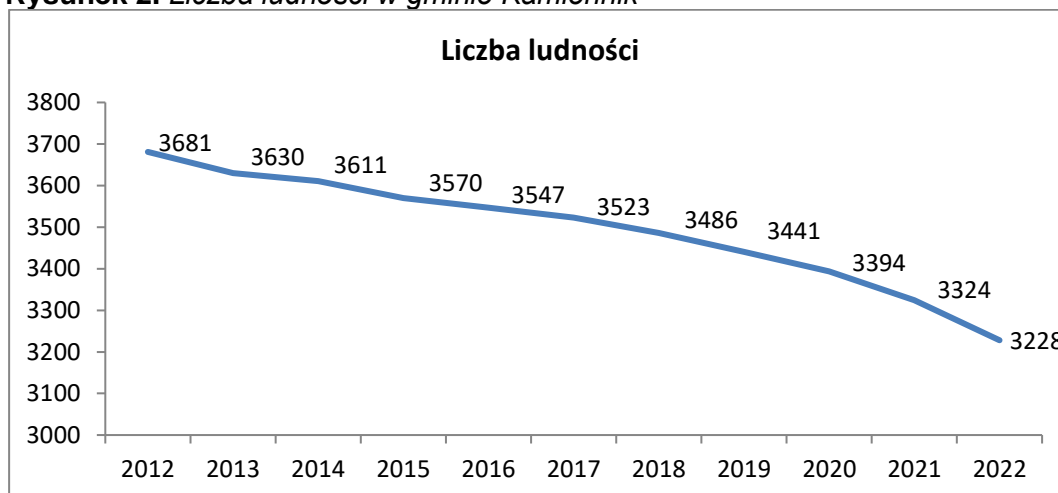
Gmina Kamiennik ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -39. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -12,16 na 1000 mieszkańców gminy Kamiennik. 60,7% mieszkańców gminy Kamiennik jest w wieku produkcyjnym, 16,3% w wieku przedprodukcyjnym, a 23,0% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 10. Liczba ludności w Gminie Kamiennik

2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
3 681	3 630	3 611	3 570	3 547	3 523	3 486	3 441	3 394	3 324	3 228

Źródło: <https://www.polskawliczbach.pl>

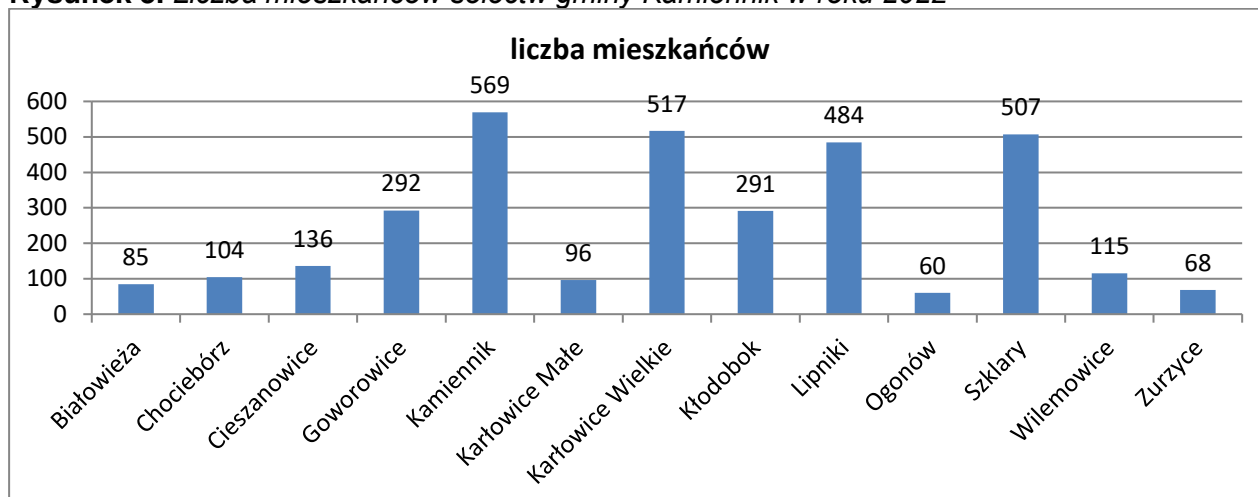
Rysunek 2. Liczba ludności w gminie Kamiennik

Źródło: <https://www.polskawliczbach.pl>

Gmina Kamiennik podzielona jest na 13 jednostki administracyjne (sołectw). Największym pod względem liczby mieszkańców są sołectwa: Kamiennik 16%, Karłowice Wielkie 16%, Szklary 16% oraz Lipniki 13% a najmniej mieszkańców - posiadają miejscowość Białowieża 2 %, Ogonów 2% oraz Zurzyce 2%.

Rysunek 3. Liczba mieszkańców sołectw gminy Kamiennik w roku 2022

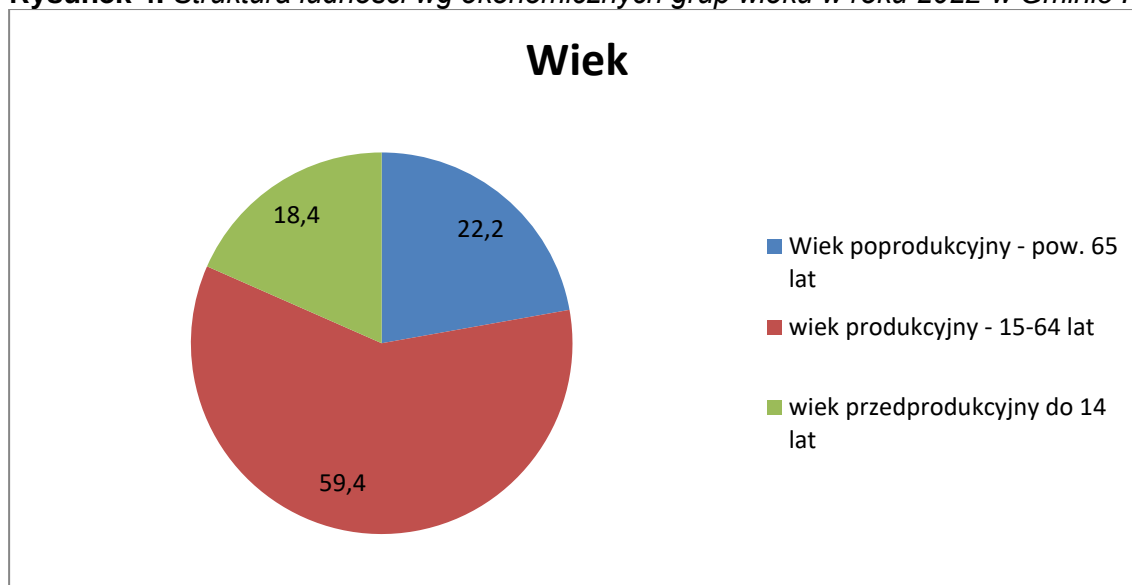
Źródło: <https://www.polskawliczbach.pl>

Gmina Kamiennik charakteryzuje się niskim wskaźnikiem gęstości zaludnienia tj. 36 os/km² i jest najniższym w porównaniu z innymi jednostkami strukturalnymi.

Struktura wieku mieszkańców

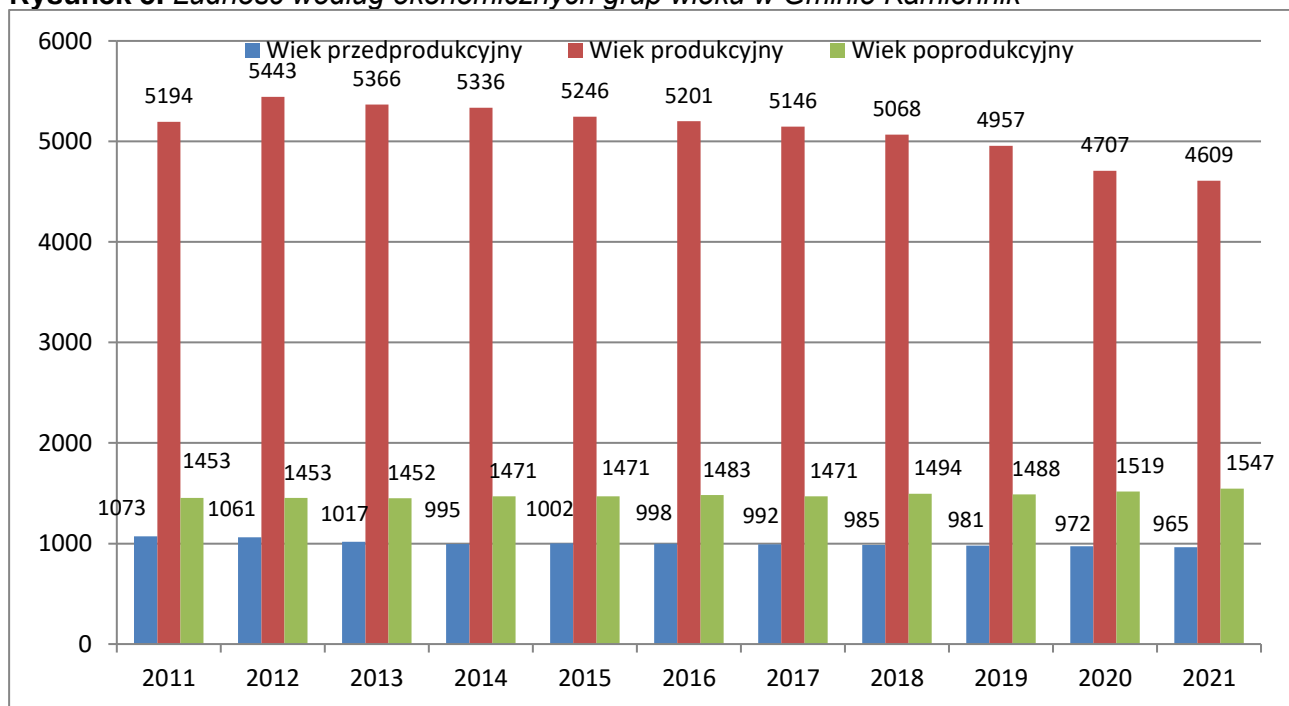
Ważną kwestią demograficzną jest analiza struktury wieku mieszkańców. Wskazuje ona na wyzwania dla gminy w zakresie zapewnienia usług publicznych dostosowanych do potrzeb poszczególnych grup wiekowych (np. żłobki, przedszkola, szkoły, kluby seniora itp.). Ponadto liczba osób w poszczególnych grupach wiekowych ma bezpośredni wpływ na wielkość budżetu gminy poprzez wpływy z podatku dochodowego PIT od mieszkańców. W 2022 roku w Gminie Kamiennik mieszkało 60,6% osób w wieku produkcyjnym, co plasuje gminę Kamiennik na podobnym poziomie w porównaniu do innych JST.

Rysunek 4. Struktura ludności wg ekonomicznych grup wieku w roku 2022 w Gminie Kamiennik

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Rysunek 5. Ludność według ekonomicznych grup wieku w Gminie Kamiennik

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Analizując strukturę ludnościową należy także spojrzeć na liczbę osób w wieku poprodukcyjnym. W gminie Kamiennik obserwuje się wzrost omawianego wskaźnika w latach 2011– 2022. Pomimo korzystnych trendów demograficznych na terenie Gminy Kamiennik należy mieć na uwadze trendy ogólnopolskie wzrostu długości życia mieszkańców. Średnia długość życia mieszkańców będzie się wydłużać, na co wskazują prognozy GUS dotyczące zmian liczby ludności w poszczególnych grupach wiekowych. Wg danych GUS prognozowana liczba osób w wieku 65+ na rok 2050 jest dwukrotnie wyższa, szacuje się, że będzie to 30% mieszkańców.

Należy zakładać, że poszczególne zjawiska społeczne – zarówno problemy, jak i potencjały zależą od profilu demograficznego ludności w danym obszarze ze względu na jej wiek. W obszarach, gdzie w populacji mieszkańców dominują osoby starsze, mogą się ujawniać problemy zdrowotne, problemy osamotnienia i wyłączenia społecznego, zaś w obszarach, gdzie większy jest udział w populacji dzieci i młodzieży – problemy związane z poziomem oświaty, dostępem do usług opiekuńczych adresowanych do dzieci oraz ubóstwa skorelowanego statystycznie z wielodzietnością i samotnym rodzicielstwem. Z kolei zdecydowana dominacja osób w wieku produkcyjnym może podnosić w tej części gminy znacznie wskaźniki bezrobocia.

Tabela 11. Struktura ludności w poszczególnych obszarach rewitalizacji w Gminie Kamiennik

Sołectwo	Wiek przedprodukcyjny %	Wiek produkcyjny %	Wiek poprodukcyjny %	Liczba pkt.
Białowieża	29,4	61,8	8,8	5
Chociebórz	12,1	54,5	33,3	15
Cieszanowice	17,7	61,3	21,0	11
Goworowice	15,5	58,8	25,8	13
Kamiennik	12,9	62,5	24,6	13
Karłowice Małe	20,4	58,1	21,5	11
Karłowice Wielkie	18,7	63,7	17,6	8
Kłodobok	20,5	68,4	20,5	8
Lipniki	13,2	60,8	26,0	13
Ogonów	21,7	61,7	16,7	8

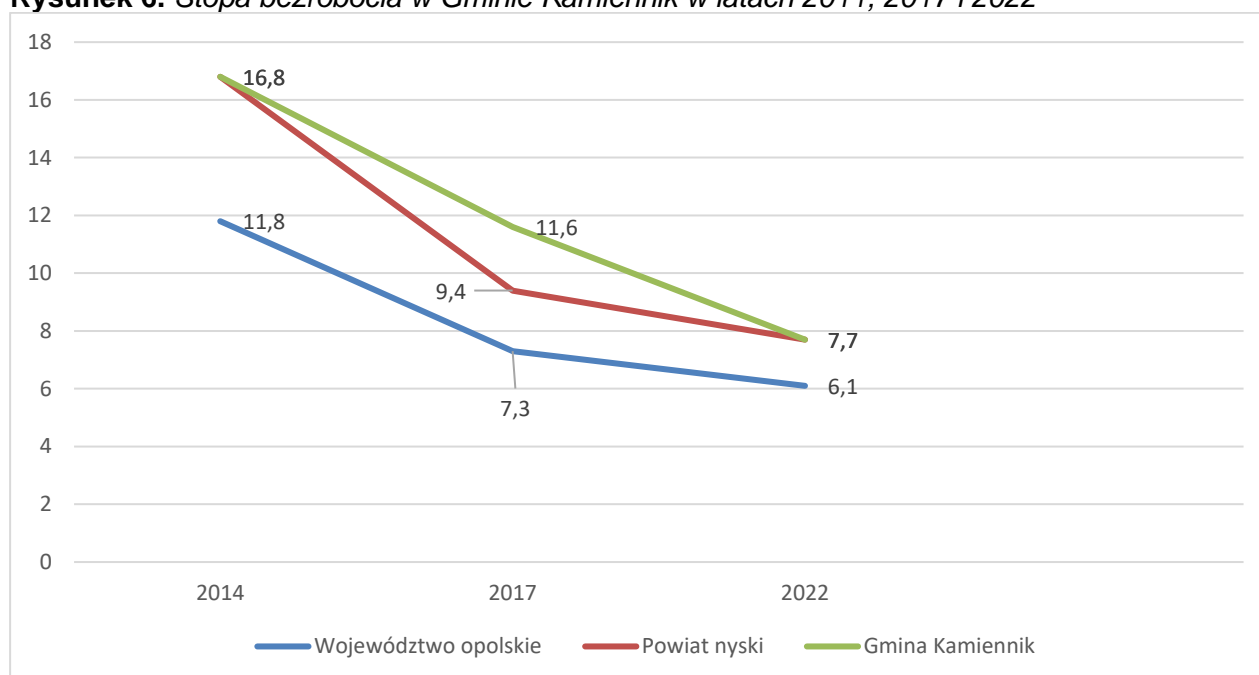
Szklary	13,8	59,6	26,6	14
Wilemowice	15,8	69,2	15,0	7
Zurzyce	22,2	66,7	11,1	4
	Bardzo niski problem			1
	Niski problem			2
	Średni problem			3
	Wysoki problem			4
	Bardzo wysoki problem			5

20.1.2. Analiza problemów rynku pracy

Wskaźnik bezrobocia w gminie Kamiennik był wyższy niż w województwie opolskim a niższy niż w powiecie nyskim. Bezrobocie rejestrowane w gminie Kamiennik wynosiło w 2022 roku 4,3 % (5,0 % wśród kobiet i 3,8 % wśród mężczyzn).

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Kamiennik 267 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 35 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -232. 11,7% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Kamiennik pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 33,1% w przemyśle i budownictwie, a 16,7% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 1,9% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Rysunek 6. Stopa bezrobocia w Gminie Kamiennik w latach 2011, 2017 i 2022

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

20.1.3. Pomoc społeczna

Głównym celem polityki społecznej jest pomoc w zaspokojeniu podstawowych potrzeb socjalno - bytowych oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców. Pomoc społeczna jest ważnym elementem polityki gminnej, bowiem to na poziomie samorządowym najłatwiej jest rozpoznać konkretne potrzeby i problemy mieszkańców oraz identyfikować adekwatne formy pomocy. W 2022 roku w gminie Kamiennik realizowano przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej następujące programy:

- Przyznawania i wypłacania dodatków mieszkaniowych – 13 rodzin
- Świadczenia rodzinne (zasiłki rodzinne z dodatkami; zasiłki pielęgnacyjne; świadczenie pielęgnacyjne; specjalny zasiłek opiekuńczy, świadczenie rodzicielskie; jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka „Becik” – 255 rodzin
- Świadczenia z funduszu alimentacyjnego – 23 rodziny
- Wypłaty zasiłków dla opiekunów – 2 rodziny
- Pomoc państwa w wychowywaniu dzieci (500+) – 261 rodzin (456 dzieci)
- Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej – 6 rodzin w tym 24 osób (15 dzieci w pieczy zastępczej)
- Przeciwdziałania przemocy w rodzinie - 7 rodzin w tym 14 osób
- Dożywiania uczniów, a w szczególności gorącego posiłku – 95 rodzin ogółem z programu w tym 61 dzieci objętych gorącym posiłkiem w szkołach i przedszkolach
- Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020 – produkty żywnościowe z Banku Żywności – 644 osoby (275 rodzin)
- Karta Dużej Rodziny – wydanych 63 karty
- Opolska Karta Rodziny i Seniora – 7 rodzin, 12 kart
- Pomoc obywatelom Ukrainy - Zakwaterowanie - 36 osób, pomoc jednorazowa 300 zł – 18 osób, posiłki dla dzieci – 3 osoby, świadczenia rodzinne – 5 osób
- Przyznawanie i wypłacanie dodatku osłonowego – 432 rodziny
- Przyznawanie i wypłacanie dodatku węglowego – 868 rodzin
- Przyznawanie i wypłacanie dodatku do innych źródeł ciepła – 133 rodziny w tym: pellet- 80 rodzin, drewno – 37 rodzin, gaz – 2 rodziny, olej – 9 rodzin, biomasa – 5 rodzin.

20.1.4. Problemy bezpieczeństwa mieszkańców

Bardzo ważnym zadaniem własnym gminy jest zapewnienie mieszkańcom warunków do bezpiecznego życia poprzez realizację działań z zakresu porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej. Bezpieczeństwo publiczne w Gminie Kamiennik zapewniają wyspecjalizowane instytucje takie jak: Policja (Dzielnicowy pełniący służbę w komisariacie policji w Otmuchowie) i Ochotnicza Straż Pożarna (Kamiennik, Szklary, Lipniki oraz Goworowice).

Szybkie zmiany cywilizacyjne generują różnego rodzaju zagrożenia dla środowiska, w tym dla ludności i mienia. Ich charakter, skala zjawiska oraz skutki wskazują na konieczność doskonalenia krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego.

Zagrożenia powodziowe gminy

Obszar gminy nie jest zagrożony powodzią. Lokalne wystąpienia cieków mogą następować po nawalnych opadach lub gwałtownych roztopach w dnach dolin. Mogą również tworzyć się głębokie rozcięcia erozyjne, którym sprzyja wielkopowierzchniowy charakter gruntów rolnych oraz bogata rzeźba terenu z podatnymi na niszczenie pokrywami glin lessopodobnych.

Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej opublikował „Ocenę ryzyka osiągnięcia celów środowiskowych dla JCWP ujętych w Planie gospodarowania wodami w dorzeczu Odry”:

- Jednolite Części Wód Powierzchniowych:

RW60001012769 - Stara Struga - dobry stan ekologiczny. Stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w), fluoranten(w), kadm(w), nikiel(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry. Presje determinujące stan wód: nawożenie oraz prostowanie koryta. Zalecane kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność.

RW6000061334239 – Krynka od źródła do Karnkowskiego Potoku - Nie można dokonać oceny stanu/potencjału (brak badań biologicznych w JCWP). Presje determinujące stan wód: nawożenie i

depozycja oraz odpływ miejski (wody opadowe) oraz źródła przemysłowe oraz źródła bytowe i komunalne (punktowe i rozproszone). Zalecane działania renaturyzacyjne.

RW60001012569 - Maciejowicki Potok - Umiarkowany stan ekologiczny. Presje determinujące stan wód: nawożenie i depozycja oraz odpływ miejski (wody opadowe). Zalecane działania renaturyzacyjne.

RW600010127439 - Cielnica od źródła do Korzkwi – Umiarkowany potencjał ekologiczny. Presje determinujące stan wód: odpływ miejski (wody opadowe). Zalecane działania uporządkowanie i poprawa infrastruktury związanej z gospodarką ściekową na obszarze gminy poza aglomeracjami.

RW6000061334191 – Oława do Pogródki – Umiarkowany potencjał ekologiczny. Stan chemiczny poniżej dobrego. Presje determinujące stan wód: nawożenie i depozycja oraz odpływ miejski (wody opadowe). Zalecane działania kontrolne.

RW600006125149 – Głębocka - nie można dokonać oceny stanu/potencjału (brak badań biologicznych w JCWP). Nie stwierdzono występowania presji. Zalecane działania kontrolne.

- Jednolite Części Wód Podziemnych

nr 109 – stan JCWPd dobry. Przeznaczone do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi. Presje determinujące stan wód: pobór punktowy z ujęć wód podziemnych.

20.1.5. Poziom edukacji

715 mieszkańców gminy Kamiennik jest w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata). Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2021 roku 18,6% ludności posiada wykształcenie wyższe, 3,6% wykształcenie policealne, 12,0% średnie ogólnokształcące, a 21,8% średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 25,8% mieszkańców gminy Kamiennik, gimnazjalnym 2,9%, natomiast 12,3% podstawowym ukończonym. 3,0% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej. W porównaniu do całego województwa opolskiego mieszkańcy gminy Kamiennik mają analogiczny poziom wykształcenia.

Opieka nad dziećmi do lat 3

Gmina Kamiennik rozpoczęła budowę żłobka. Inwestycja ma zostać zrealizowana do końca 2024 roku.

Wychowanie szkolne i przedszkolne

Na terenie Gminy Kamiennik działają następujące placówki oświatowe:

1. Szkoła Podstawowa z Oddziałem Przedszkolnym w Kamienniku i Szklarach,
2. Zespół Szkolno-Przedszkolny w Karłowicach Wielkich,
3. Publiczny Zespół Szkolno-Przedszkolny Stowarzyszenia na rzecz Rozwoju Wsi Lipniki w Lipnikach.

Liczba osób uczestnicząca do placówek oświatowych których organem prowadzącym jest Gmina Kamiennik, stan na 30.09.2023 r. wynosiła:

- w szkołach podstawowych – 153 osób w tym z niepełnosprawnością 12
- oddziałach przedszkolnych - 38 osób w tym z niesprawnością 1
- przedszkolach – 39 osób w tym z niesprawnością 2

Warunki lokalowe i organizacyjne w szkołach zapewniają możliwości korzystania z bibliotek, świetlic szkolnych oraz urządzeń sportowych i rekreacyjnych. Wszystkie szkoły wyposażone są w pracownie komputerowe z dostępem do sieci internetowej, pomoce dydaktyczne oraz naukowe.

20.1.6. Koncentracja negatywnych zjawisk społecznych

Diagnoza potwierdza, że kluczowym czynnikiem kryzysu społecznego jest ubóstwo. Nie można go jednak traktować jako jeden czynnik wyodrębniony ze zjawisk społecznych. Sytuacja osób doświadczających ubóstwa jest bardzo złożona, a samo ubóstwo występuje z innymi problemami: społecznymi i ekonomicznymi, technicznymi, edukacyjnymi itd.

Ubóstwo jest tylko jednym z problemów obok bezdomności, osamotnienia, bezrobocia, załamania zdrowia oraz załamania poczucia własnej wartości, które mogą wzajemnie na siebie oddziaływać. Rozwiązując jeden problem można łatwo popaść w kolejne i dość szybko z osoby dobrze funkcjonującej i włączonej społecznie stać się osobą bezradną, nie umiejącą wyjść z nawarstwionych problemów o własnych siłach. Dlatego należy planować wszelkie działania rozwiązujące problemy społeczne w ramach procesu rewitalizacji Gminy Kamiennik.

20.2. Koncentracja pozostałych negatywnych zjawisk

Ustawa o rewitalizacji w art. 9 ust. 1 wskazuje iż obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych (które omówiono dotychczas, w części 2.1 Diagnozy), można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim co najmniej jedno z następujących negatywnych zjawisk:

- gospodarczych (w szczególności: niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw) lub
- środowiskowych (w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska) lub
- przestrzenno-funkcjonalnych (w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych) lub
- technicznych (w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

20.2.1. Zjawiska gospodarcze

W Gminie Kamiennik w 2022 roku zarejestrowanych było 273 aktywnych podmiotów. Większość podmiotów stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W 2022 roku na terenie gminy osób prowadzących działalność gospodarczą było 217.

Największą grupę podmiotów na terenie gminy stanowiły mikroprzedsiębiorstwa. Mieszkańcy gminy nie zajmujący się rolnictwem i działalnością gospodarczą znajdują zatrudnienie w najbliższych ośrodkach miejskich, głównie w Nysie czy Opolu.

Tabela 12. Podział podmiotów gospodarki narodowej w Gminie Kamiennik.

w sektorze publicznym:	Liczba podmiotów
- podmioty gospodarki narodowej ogółem	56
- sektor publiczny	9
- sektor prywatny	264
w sektorze prywatnym:	
- podmioty gospodarki narodowej ogółem	273
- osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	217
- spółki handlowe	11

- spółki cywilne	5
- spółdzielnie	2

Źródło www.stat.gov.pl

Tabela 13. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w Gminie Kamiennik w latach 2012-2022.

Rok	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ogółem	Sektor publiczny	Sektor prywatny
2012	61	12	49
2013	64	14	50
2014	64	14	47
2015	61	14	47
2016	61	14	47
2017	58	12	46
2018	48	11	37
2019	48	9	38
2020	52	9	43
2021	55	9	46
2022	56	9	47

Źródło www.stat.gov.pl

Na terenie gminy do ewidencji działalności gospodarczej wpisana jest następująca ilość podmiotów gospodarczych w podziale na poszczególne sektory:

Tabela 14. Osoby prowadzące działalność gospodarczą na terenie Gminy Kamiennik wg wybranych sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2022 r.

Nazwa sekcji wg PKD	Ilość podmiotów w 2022 roku
A. Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo	14
B. Górnictwo i wydobywanie	0
C. Przetwórstwo przemysłowe	19
D. Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0
E. Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1
F. Budownictwo	62
G. Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	65
H. Transport, gospodarka magazynowa	12
I. Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	2
J. Informacja i komunikacja	3
K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	5
L. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1
M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	7
N. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	6
O. Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	6
P. Edukacja	7
Q. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	3

Nazwa sekcji wg PKD	Ilość podmiotów w 2022 roku
R. Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	4
SiT. Pozostała działalność usługowa	11

Źródło: www.stat.gov.pl

Tabela 15. Podmioty gospodarki narodowej na terenie Gminy Kamiennik

Sołectwo	Podmioty gospodarki narodowej	Wskaźnik podmiotów gospodarki narodowej na 10 osób	Punkty
Białowieża	4	0,62	3
Chociebórz	2	0,20	5
Cieszanowice	12	0,97	1
Goworowice	18	0,62	3
Kamiennik	48	0,86	2
Karłowice Małe	8	0,86	2
Karłowice Wielkie	64	1,16	1
Kłodobok	18	0,64	3
Lipniki	44	0,97	1
Ogonów	2	0,33	5
Szklary	42	0,85	2
Wilemowice	7	0,58	3
Zurzyce	4	0,57	3
	Bardzo niski problem	1	
	Niski problem	2	
	Średni problem	3	
	Wysoki problem	4	
	Bardzo wysoki problem	5	

Na terenie Gminy Kamiennik nie stwierdza się negatywnych zjawisk gospodarczych w szczególności: niskiego stopnia przedsiębiorczości oraz słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw.

20.2.2. Zjawiska środowiskowe

Ustawa o rewitalizacji wskazuje, że wśród negatywnych zjawisk środowiskowych należy w szczególności rozpatrywać:

- przekroczenie standardów jakości środowiska oraz
- obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska.

Powietrze jest tym komponentem środowiska, do którego emitowana jest większość zanieczyszczeń powstających na powierzchni Ziemi, zarówno w rezultacie procesów naturalnych, jak i działalności człowieka. Współcześnie coraz trudniej jest wskazać rejony, w których powietrze atmosferyczne byłoby całkowicie wolne od zanieczyszczeń.

Niepokojący jest wysoki poziom emisji pochodzącej z sektora bytowo-komunalnego oraz ze środków transportu, gdzie zanieczyszczenia gazowe powstają w trakcie spalania paliw przez pojazdy mechaniczne. Drugą grupę emisji komunikacyjnych stanowią pyły, powstające w wyniku tarcia i zużywania się elementów pojazdów.

Głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza na terenie Gminy Kamiennik są:

5. Źródła komunalno – bytowe: kotłownie lokalne, indywidualne paleniska domowe, emitory z zakładów użyteczności publicznej. Mają one znaczący wpływ na lokalny stan zanieczyszczenia powietrza, są głównym powodem tzw. niskiej emisji. Emitują najczęściej zanieczyszczenia pyłowe i gazowe,
6. Źródła transportowe (liniowe) – emisja zanieczyszczeń następuje na niskiej wysokości, tworząc niską emisję. Główne zanieczyszczenia to: węglowodory, tlenki azotu, tlenek węgla, pyły, związki ołowiu, tlenki siarki,
7. Zanieczyszczenia napływające spoza terenu gminy, zgodnie z dominującym kierunkiem wiatru,
8. Pylenie wtórne z odsłoniętej powierzchni terenu.

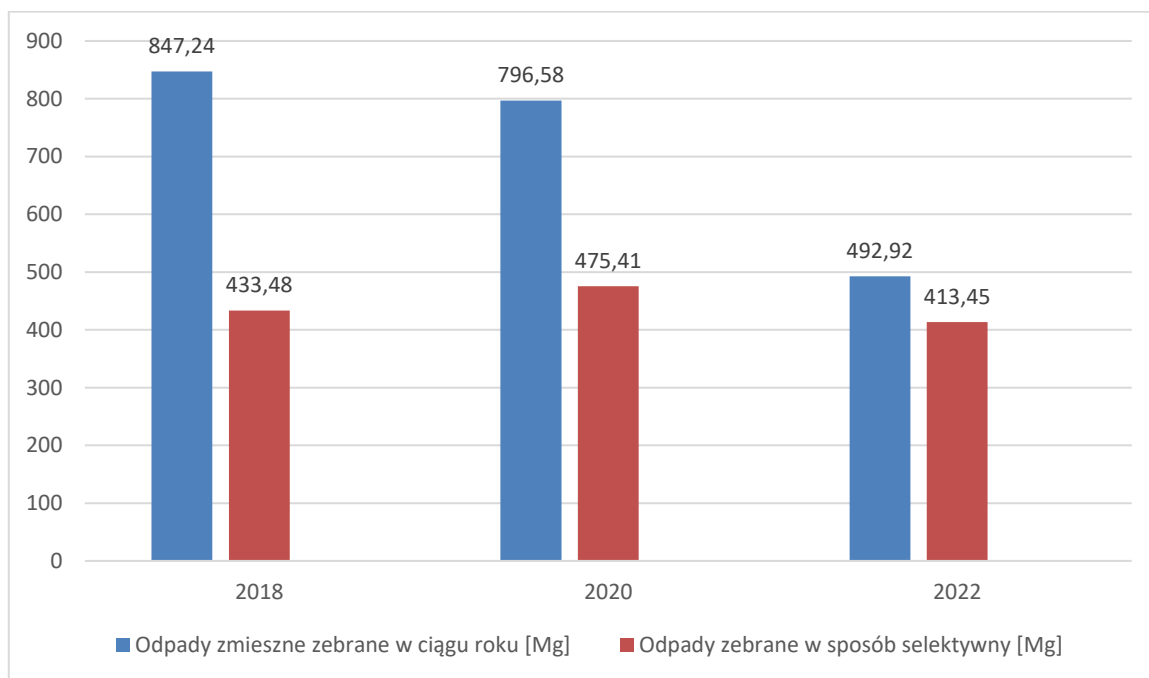
Głównym źródłem powstawania odpadów komunalnych są gospodarstwa domowe oraz obiekty użyteczności publicznej.

Gospodarowanie odpadami komunalnymi jest bardzo istotną kwestią, zarówno pod kątem jakości życia mieszkańców, jak i stanu środowiska przyrodniczego. Jest to także temat, który w najbliższym czasie może być jednym z największych wyzwań dla gminy. Najważniejszą kwestią może nie być wzrastająca liczba wytwarzanych odpadów komunalnych, ale sposób ich przetwarzania spełniający wymogi dyrektyw unijnych, jak i odpowiadający na potrzeby mieszkańców.

Średnio jeden mieszkaniec Gminy Kamiennik wytwarzał 388 kg odpadów w ciągu roku.

Poziom selektywnie zbieranych odpadów komunalnych przez Gminę Kamiennik sukcesywnie wzrasta. Poziom recyklingu jest kwestią szczególnie ważną z uwagi na konieczność spełnienia norm unijnych.

Rysunek 7. Ilość odpadów zebranych z terenu Gminy Kamiennik w latach 2018, 2020 i 2022 roku

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Odpady zawierające azbest

Odpady zawierające azbest, jako odpady niebezpieczne, wymagają szczególnego sposobu postępowania i dlatego powinny być objęte programem likwidacji azbestu i odpadów zawierających azbest.

Ilości wyrobów azbestowych, usuniętych z terenu Gminy Kamiennik, przedstawia poniższa tabela.

Tabela 16. Ilość usuniętych wyrobów azbestowych z terenu Gminy Kamiennik do końca 2022 roku

Sołectwo	Masa zinwentaryzowanych wyrobów azbestowych występujących na terenie Gminy Kamiennik [Mg]	Wskaźnik masy zinwentaryzowanych wyrobów azbestowych na 10 osób	Punkty
Białowieża	3,11	0,46	1
Chociebórz	18,87	1,91	3
Cieszanowice	39,10	3,15	5
Goworowice	26,23	0,90	1
Kamiennik	56,50	1,01	2
Karłowice Małe	14,70	1,58	3
Karłowice Wielkie	26,04	0,47	1
Kłodobok	28,57	1,01	2
Lipniki	50,64	1,11	2
Ogonów	2,64	0,44	1
Szklary	78,46	1,59	3
Wilemowice	24,11	2,01	4
Zurzyce	7,90	1,13	2
	Bardzo niski problem	1	
	Niski problem	2	
	Średni problem	3	
	Wysoki problem	4	
	Bardzo wysoki problem	5	

Gmina	Masa zinwentaryzowanych wyrobów azbestowych występujących na terenie Gminy Kamiennik [Mg]	Masa unieszkodliwionych wyrobów azbestowych do końca 2022 roku [Mg]	Pozostała ilość wyrobów azbestowych do unieszkodliwienia [Mg]
Kamiennik	458,846	72,195	386,651

Źródło: Informacje ze strony baza azbestowa.gov.pl

Na terenie całej Gminy Kamiennik występują negatywne zjawiska środowiskowe w postaci niskiej emisji oraz występowania wyrobów zawierających azbest.

20.2.3. Zjawiska przestrzenno-funkcjonalne

Ustawa o rewitalizacji wskazuje, że wśród negatywnych zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych należy przeanalizować w szczególności:

- niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny,
- brak dostępu do podstawowych usług lub ich niską jakość,
- niedostosowane rozwiązania urbanistyczne do zmieniających się funkcji obszaru,
- niski poziom obsługi komunikacyjnej oraz
- niedobór lub niska jakość terenów publicznych.

20.2.3.1. Wyposażenie w infrastrukturę techniczną

Obszar Gminy Kamiennik nie posiada uregulowanej gospodarki wodno-ściekowej. Zwodociągowana jest prawie cała gmina w 90,8 % i skanalizowana tylko w 16,8 %.

Tabela 17. Długość sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowniczej [km] w Gminie Kamiennik w 2022 roku

Gmina Kamiennik	wodociągowej [km]	kanalizacyjnej [km]	gazowej [km]
Długość sieci	54,2	4,1	0
% ludności korzystającej z sieci	90,8	16,8	0

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

20.2.3.2. Dostęp do podstawowych usług

Z usług publicznych korzystamy praktycznie każdego dnia. Najważniejsze z nich to edukacja, polityka społeczna, służba zdrowia, gospodarka odpadami, ale też szeroko rozumiana infrastruktura, zwłaszcza wodno-kanalizacyjna, drogowa czy transportowa. Jednak na terenie gminy można zaobserwować brak wielu podstawowych usług.

20.2.3.3. Poziom obsługi komunikacyjnej

Położenie komunikacyjne gminy Kamiennik w regionie jest korzystne. Sieć powiązań drogowych jest dobrze rozwinięta, tworzą ją drogi o zróżnicowanej randze:

Tabela 18. Drogi powiatowe na terenie gminy Kamiennik

Lp.	Nr drogi	Nazwa drogi	Długość [km]
1.	1647 O	Lubiatów – do drogi 1654O	0,860
2.	1650 O	Otmuchów – Goworowice	3,321
3.	1651 O	Ogonów – Białowieża	2,745
4.	1654 O	Grądy – granica województwa (Starczówek)	3,980
5.	1657 O	Jaszów – Karłowice Wielkie	3,976
6.	1658 O	Karłowice Wielkie – Otmuchów	0,620
7.	1659 O	Kamiennik – Lipniki	6,058
8.	1661 O	Kamiennik – Kłodobok	4,896
9.	1669 O	Granica województwa – Karłowice Wielkie	9,509
10.	1670 O	Granice województwa - Białowieża	11,822

Drogi gminne obejmują drogi typu gospodarczego oraz ulice wewnętrzne poza w/w ciągami.

Tabela 19. Drogi gminne na terenie gminy Kamiennik.

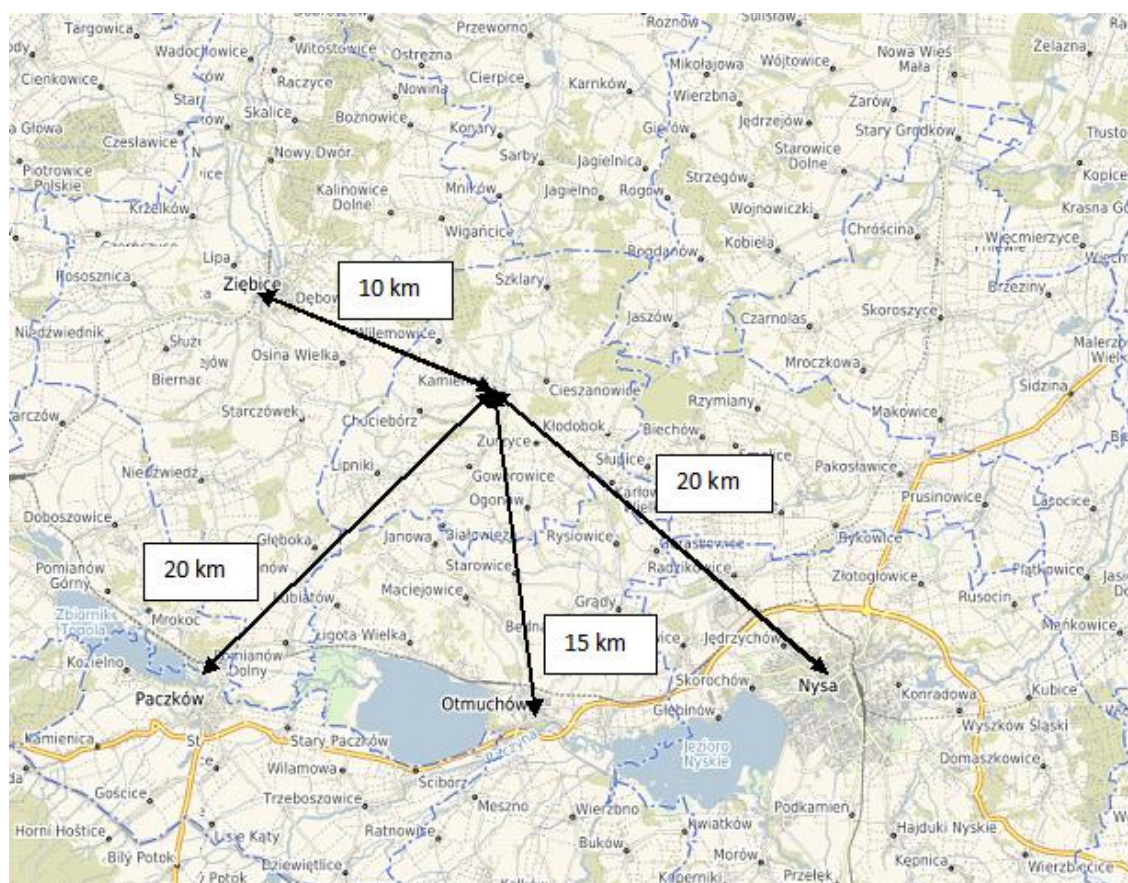
Lp.	Nr drogi	Nazwa ciągu drogowego
1.	104501 O	Szklary-Cieszanowice
2.	104502 O	Szklary-Wilemowice
3.	104503 O	Szklary-Jaszów
4.	104504 O	Kamiennik, ul. Wiejska
5.	104505 O	Kamiennik, ul. Chopina

6.	104506 O	Kamiennik, ul. Konopnickiej
7.	104507 O	Kamiennik, ul. Słoneczna
8.	104508 O	Wilemowice droga przez wieś
9.	104509 O	Lipniki
10.	104510 O	Ogonów - Karłowice Małe
11.	104511 O	Karłowice Wielkie - Stupice
12.	104512 O	Kłodobok droga przez wieś
13.	104513 O	Cieszanowice droga przez wieś
14.	104514 O	Białowieża
15.	104515 O	Chociebórz – granica województwa

Wszystkie wsie w gminie posiadają bezpośrednie, wzajemne połączenia drogami publicznymi. Sieć gminnych dróg wewnętrznych gospodarczych – dojazdowych do pól i lasów wydaje się wystarczająca dla aktualnego stanu zagospodarowania obszaru Gminy Kamiennik.

Przez teren gminy nie przebiega żadna linia kolejowa.

Rysunek 8. Odległość ze Kamiennika do większych ośrodków miejskich

Źródło: <https://mapa.targeo.pl>

21. WNIOSKI WYNIKAJĄCE Z UPROSZCZONEJ DIAGNOZY GMINY

W odniesieniu do powyższej charakterystyki gminy, mającej na celu przedstawienie sytuacji w przekroju poszczególnych sfer, można przedstawić rozpoznane problemy w gminie oraz skalę ich rzeczywistego natężenia. Jest to istotne tło dla przeprowadzenia szczegółowych analiz w dalszej części programu, polegających na wskazaniu obszarów dotkniętych szczególnie niekorzystną sytuacją, w oparciu o zdiagnozowane problemy. W sferze demograficznej stwierdzono problem wzrastającego udziału osób starszych (w wieku poprodukcyjnym). W tym przypadku, zgodnie z

powszechnymi prognozami należy spodziewać się postępującego przyrostu w kolejnych latach, dlatego problem ten wydaje się mieć szczególnie wysokie znaczenie. Szczególną grupę zagrożoną wykluczeniem społecznym stanowią osoby funkcjonujące w rodzinach objętych pomocą społeczną ze względu na niepełnosprawność. Są to osoby uzależnione od korzystania z pomocy społecznej, często nie radzące sobie z samodzielnym zaspokojeniem podstawowych potrzeb bytowych. Istotne problemy dostrzeżono także w sferze środowiskowej. Na obszarze wiejskim gminy wynikają one w głównej mierze z powszechnej obecności wyrobów azbestowych, pokrywających znaczny udział budynków. Jest to problem, który może zagrażać zdrowiu mieszkańców. Wskutek mechanicznego uszkodzenia elementów budynku, zbudowanych z wyrobów zawierających azbest, w bardzo łatwy sposób może on przeniknąć do organizmu człowieka, powodując w efekcie komplikacje zdrowotne. Na obszarze gminy stwierdzono problem związany z koncentracją gospodarstw domowych z nieefektywnymi źródłami ogrzewania. W wyniku powszechnego korzystania z pieców i kotłowni na węgiel, w sezonie jesienno-zimowym dochodzi do znacznego obniżania się jakości powietrza. Wynika ono przede wszystkim z obecności szkodliwego dla zdrowia ludzi benzoalfapirenu, który jest postrzegany jako silny czynnik kancerogenny.

Tabela 20. Analiza wskaźników dla miejscowości Gminy Kamiennik.

Sołectwo	Wskaźnik wiek przedprodukcyjny %	Wskaźnik wiek produkcyjny %	Wskaźnik wiek poprodukcyjny %	Wskaźnik liczby osób korzystających z pomocy społecznej w 2022 r. na 10 mieszkańców	Wskaźnik podmiotów gospodarki narodowej na 10 osób	Wskaźnik masy zinentaryzowanych wyrobów azbestowych na 10 osób	Punkty
	bezdomność						
Białowieża	29,4	61,8	8,8	0	0,62	0,46	10
Chociebórz	12,1	54,5	33,3	0	0,20	1,91	24
Cieszanowice	17,7	61,3	21,0	0,08	0,97	3,15	19
Goworowice	15,5	58,8	25,8	0	0,62	0,90	18
Kamiennik	12,9	62,5	24,6	0	0,86	1,01	18
Karłowice Małe	20,4	58,1	21,5	0	0,86	1,58	17
Karłowice Wielkie	18,7	63,7	17,6	0,02	1,16	0,47	12
Kłodobok	20,5	68,4	20,5	0	0,64	1,01	14
Lipniki	13,2	60,8	26,0	0,02	0,97	1,11	18
Ogonów	21,7	61,7	16,7	0	0,33	0,44	15
Szklary	13,8	59,6	26,6	0	0,85	1,59	20
Wilemowice	15,8	69,2	15,0	0	0,58	2,01	15
Zurzyce	22,2	66,7	11,1	0	0,57	1,13	9
	Bardzo niski problem				1		
	Niski problem				2		
	Średni problem				3		
	Wysoki problem				4		
	Bardzo wysoki problem				5		

Źródło: Opracowanie własne